

TikTok & Afhængighed

Anslag: 143.675

Afleveringsdato: 06.06.2024

Gruppe nr. S2424791989

Vejleder: Raluca A. Stana

Roskilde Universitet – 2. semester

Frederik Fogh Hasselsstrøm

Frederik Hoel Nielsen

Jessica Marie Laurent Hansen

Julie Marie Thygesen

Natalie Margaret Nedeltchev

Mariia Pheobe Annemone Mee Erstad

Studie nr. 78715

Studie nr. 78707

Studie nr. 78706

Studie nr. 78749

Studie nr. 78756

Studie nr. 78770

Indholdsfortegnelse

Abstract	4
1. Indledning og problemfelt	5
1.1 Relevans	6
2. Problemformulering	7
3. Semesterbinding	8
3.1 Teknologiske Systemer og Artefakter	8
3.2 Subjektivitet, Teknologi og Samfund.....	9
4. Afgrænsning	10
5. Begrebsafklaring af vane, afhængighed og dopamin	11
6. Teori	13
6.1 Forventningsteori.....	13
6.2 Diffusionsteori.....	14
6.3 Mobilitet.....	15
6.4 Hicks law.....	16
7. Metode	18
7.1 Fremgangsmetode	18
7.2 TRIN-modellen	22
7.2.1 TRIN-modellen som metodeværktøj.....	24
7.2.2 Anvendelse af TRIN-modellens udvalgte trin.....	25
7.3 Kvalitative metoder	27
7.3.1 Kvalitet i kvalitativ metode	27
7.3.2 Udførsel af kvalitativ metode	29
7.3.3 Interview – semi-struktureret som kvalitativ metode.....	29
7.3.4 Udførte semi-strukturerede interviews	31
7.3.5 Transskribering.....	34
7.4 Tematisk analyse	35
7.4.1 Udførelse af den tematiske analyse	36
7.5 Fortolkningsanalyse.....	38
7.5.1 Udførsel af fortolkningsanalyse	39
7.6 Aktør-Netværksteori	40
7.6.1 Anvendelse af ANT herunder observation og kortlægning.....	42
8. Analyse	47
8.1 Analyse af møde hos Neurons	47
8.2 Analyse af interviews.....	48
8.2.1 TikTok.....	48

8.2.2 Fællesskab	51
8.2.3 Konsekvenser	53
8.2.4 Afhængighedsdannelse.....	59
9. Diskussion	67
<i>9.1 Trin 1</i>	67
<i>9.2 Trin 3</i>	68
<i>9.3 Trin 6</i>	69
<i>9.4 Vurdering</i>	71
10. Konklusion	74
11. Fremadrettet perspektiv	75
12. Litteratur- og referenceliste	76

Abstract

The objective of this research is to study addiction in relation to TikTok. Utilizing qualitative research methods, the study aims to understand the consequences of TikTok usage by conducting interviews with individuals from our target demographic.

To understand addiction and its implications concerning TikTok, an interview was arranged with a licensed psychologist. Additionally, a televised debate on screen usage in Denmark was transcribed and incorporated into our empirical data to provide an external perspective unaffected by the circumstances of our study. Through a thematic analysis of our empirical data, an analysis has been conducted based on language coding, isolating relevant words and phrases related to our research.

This paper aims to explore behavioral addictions and the classification thereof. Through comparison between the classification system provided by the World Health Organization as well as the knowledge gained from the psychologist, we try to understand what behavioral addiction entails and why social media addiction, including TikTok addiction has not yet been classified.

Through TRIN-modellen TikTok is deconstructed as a technological artifact to study how underlying mechanisms and systems can contribute to addiction, as well as examining the diffusion of this technology within our target demographic.

1. Indledning og problemfelt

I den aktuelle digitaliseret æra, vi lever i, hvor relationer og netværk har en større betydning end nogensinde, udgør sociale medier som Facebook, Instagram, Snapchat og nyere platforme, som TikTok, en bemærkelsesværdig faktor i mange menneskers liv (*Danmarks statistik, 2023*). Specielt udgør det en markant rolle i unges liv og trivsel, både på socialt og virtuelt plan, idet sociale medier kan have en betydelig indvirkning på, hvordan de opbygger relationer og kommunikerer i det fysiske liv (*Sundhedsstyrelsen, 2023*). Unge etablerer relationer både virtuelt og i det fysiske liv, hvor skrøbelige unge typisk søger tryghed gennem etablering af online-relationer. Dette kan blandt andet skyldes lethed ved at skjule sig bag deres profil og skærm, typisk deres smartphone eller computer (*Sundhedsstyrelsen, 2023*). Sektionsleder for sundhedsstyrelsen, Maja Bæksgaard Jørgensen (*Sundhedsstyrelsen, 2023*), mener, at brugen af sociale medier kan føre til fænomenet FOMO: ”Sociale medier kan forstærke en følelse af såkaldt FOMO [...] og det kan være problematisk for unge, som er meget afhængige af sociale medier” (*Sundhedsstyrelsen, 2023*). Ifølge Den Danske Ordbog betegner fænomenet FOMO en angst for at gå glip af noget, især et socialt arrangement, som andre deltager i (*Den danske ordbog, a*). Sociale medier opererer kontinuerligt, døgnet rundt, og fungerer fra det øjeblik, vi står op, til vi går i seng.

Som nævnt eksisterer der adskillige platforme af forskellige sociale medier, hvoraf TikTok især skiller sig ud grundet dens eksplosive vækst, og indenfor få år overstiger en milliard aktive brugere om måneden (*Zhao, 2022*). TikTok startede som en danseapp, der gik under navnet ”Musical.ly” (*Zhao, 2022*), men ændrede format til at levere nyt og alsidigt indhold til deres brugere, hvilket samtidig medførte, at brugerne aldrig kunne løbe tør for indhold på deres For You Page (FYP) (*Zhao, 2022*). Udover det, har TikTok optimeret og perfektioneret deres algoritme til den enkelte bruger, så de for det meste ser videoer, der har interesse, og hvis den ikke fanger brugeren, skal de kun ”swipe” en gang for at komme videre til næste video uden følelsen af tidsspild (*Zhao, 2022*). TikTok har vækket vores opmærksomhed i en så intens grad, at det for første gang i to årtier udgør en trussel imod Mark Zuckerbergs dominans på tværs af forskellige sociale medieplatforme (*Zhao, 2022*).

Udover TikTok’s bemærkelsesværdige vækst indikerer det samtidig, at platformen har opnået indsigt i, hvordan de kan fastholde brugernes opmærksomhed og skabe et muligt behov (*Zhao, 2022*). Gennemsnitligt bruger unge i aldersgruppen 15-24 år TikTok 57 minutter dagligt i Danmark, hvilket placerer TikTok som det mest brugte sociale medie sammen med platformen

YouTube (Zhao, 2022). Hvis man udregner den gennemsnitlige tid brugt på TikTok ud over en måned, ender man på 25,7 timer i alt.

Sociale medier og marketing ekspert Brendan Gahan (2020) mener, at TikTok er det nye kasino uden tidsfølelse: ”Ligesom et kasino uden ure og tidsfølelse [...] invitere TikTok dig konstant til bare at se en video til” (Gahan, 2020). Udover det, sammenlignes TikTok med kasinoers svar på en enarmet tyveknægt, hvor i begge tilfælde, både med TikTok og gambling, ikke er sikker på at opnå gevinst hver gang men skal ”scrolle” for at have chancen for gevinst. I TikTok’s tilfælde er gevinsten en sjov video, der udløser stoffet dopamin, hvilket kan give op til 15 sekunders glæde og sende brugerne i spiralagtigt tidsfordriv uden nogen form for tidsfølelse (Zhao, 2022). Dette er med til, at Forbes har beskrevet TikTok som digitalt kokain, da de mener, at det er særdeles vanedannende, netop på grund af de små dopaminudløsninger, som platformens format og opstilling giver brugerne (Zhao, 2022). De er langt fra de eneste, der påpeger TikTok’s sammenhæng mellem brugerne og de små dopaminudløsere. Børnelæge John Hutton udtaler, at TikTok er en såkaldt ”dopaminmaskine” (Olsen, 2023), hvor han forklarer at dopaminskud medføre en forstærket trang til noget tilfredsstillende i form af eksempelvis god eller velsmagende mad, stoffer eller en TikTok-video (Olsen, 2023). Samtidig udtaler forskere fra Guizhou University, at formatet indfanger brugerne gennem små spændingsmomenter, der i sidste ende kan give anledning til en vanedannende adfærd eller en såkaldt afhængighed (Olsen, 2023).

1.1 Relevans

Ud fra TikTok’s popularitet følger også bekymringer om afhængighed og negativ påvirkning på brugernes mentale sundhed. Af denne grund er det relevant at undersøge, hvordan brugen af TikTok påvirker brugernes mentale sundhed og trivsel. Mange brugere tilbringer utallige timer på appen, hvilket kan udvikle stress og psykiske problemer, herunder lede til søvnmangel, ændringer i social interaktion og nedsat produktivitet (Brattøy, Rosvoll & Eines, 2019). Flere studier har samtidig vist, at brug af sociale medier kan være forbundet med øget risiko for udvikling af afhængighed, angst og depression (Brattøy, Rosvoll & Eines, 2019). TikTok er ingen undtagelse, og flere brugere har rapporteret om at føle sig fanget i en spiral af konstant trang til at tjekke appen, deltage i trends og fjerne sig fra virkeligheden. Denne vane kan have alvorlige konsekvenser for brugernes trivsel og sociale relationer på længere sigt (Brattøy, Rosvoll & Eines, 2019).

Samfundsrelevansen af dette emne ligger i den potentielle påvirkning af vores samfunds generelle mentale sundhed (*Landberger, 2023*). Med den stigende andel af befolkningen der bruger TikTok som primær kilde til underholdning og information, er det vigtigt at skabe bevidsthed om de potentielle risici ved overdreven brug af platformen. Dette kan også have implikationer for fremtidige generationer, hvis skærmtid og sociale medier forbliver en integreret del af deres hverdag (*Landberger, 2023*).

I sidste ende er det afgørende at anerkende potentielle risici i forbindelse med brugen af TikTok og andre sociale medieplatforme, og arbejde på at finde løsninger, der kan forbedre brugernes trivsel og velvære. Det er kun gennem en holistisk tilgang, at vi kan håndtere de udfordringer, der er forbundet med teknologiens stigende indflydelse på vores liv.

2. Problemformulering

Hvordan kan anvendelsen af TikTok, som et teknologisk artefakt, medvirke til udviklingen af en afhængighedsdannende adfærd?

3. Semesterbinding

I afsnittet semesterbindingen reflekterer vi over valget af Teknologiske Systemer og Artefakter (TSA), som hoveddimension, og valget af Subjektivitet, Teknologi og Samfund (STS), som supplerende dimension. Vi vil afdække valget af teorier og metoder i begge dimensioner og relevansen heraf.

3.1 Teknologiske Systemer og Artefakter

Rapporten er primært forankret i dimensionen TSA. Det centrale formål med dette kursus har været at lære, at analysere og beskrive en teknologi, gennem metoder og begreber introduceret i undervisningen. Herunder anvendelsen af TRIN-modellen, udviklet og fremlagt af Niels Jørgensen, Erling Jelsøe og Thomas Budde Christensen (*Jørgensen, 2023*), til teknologiforståelse samt datavisualisering som værktøj til udarbejdelsen af en visuel præsentation.

For at opfylde denne dimension, har vi taget udgangspunkt i det sociale medie TikTok, som menneskeskabt teknologisk artefakt, og anvendt dele af TRIN-modellen, som analyse- og begrebsværktøj, til at opnå en dybere forståelse for TikTok, som teknologisk artefakt, og dets mekanismer. Vi beskæftiger os med TikTok ud fra trin 2 i TRIN-modellen, og argumenterer for, at TikTok er et teknologisk artefakt, på trods af at TikTok er en applikation. Det fremstår samtidig ikke i TRIN-modellen, at et teknologisk artefakt skal være et materielt objekt, så længe det tilfredsstillende et menneskeligt behov. Vores argument for at betragte TikTok som et teknologisk artefakt understøttes af platformens evne til at imødekomme menneskelige behov i form af sociale fællesskaber.

Dertil har vi anvendt trin 1 som værktøj for at nedbryde appens indre mekanismer og processer samt opnå dybere forståelse af de fastholdelsesmekanismer, der medvirker til at holde brugers opmærksomhed. Yderligere har vi gjort brug af trin 3 i TRIN-modellen til at belyse konsekvenserne af et højt forbrug af TikTok. Vi har afslutningsvis anvendt trin 6 i TRIN-modellen i kombination med Everett Rogers' diffusionsteori (*Rogers, 1983*) til at analysere udbredelsen af TikTok. Diffusionsteorien har givet os mulighed for at undersøge, hvilke drivkræfter og barrierer der er involveret i udbredelsen af TikTok, samt sammensætte dem med vores empiriske grundlag.

Grundet at datavisualisering er et krav for at opfylde dimensionen TSA, har vi valgt at udarbejde en visuel præsentation, som illustrerer den proces, hvori de indre mekanismer og processer på TikTok kan resultere i en afhængighed.

3.2 Subjektivitet, Teknologi og Samfund

Vi har valgt at kombinere vores hovedsemesterbinding TSA med STS som vores sekundære semesterbinding. STS handler om relationen mellem mennesket, teknologier og samfund, hvilket med fordel kan kombineres med TSA, da vi undersøger TikTok som teknologisk artefakt samt appens påvirkning på samfundet og individet. Da vores analyse er struktureret ud fra TRIN-modellens trin 1, 3 og 6, understøttes vores arbejde hovedsageligt af STS inddraget teorier og metoder, herunder Søren Riis' (2012; 2015) teori om mobilitet samt Svend Brinkmann og Lene Tanggaards (2010a; 2010b) kvalitative metoder med fokus på semistruktureret interviews. Endeligt har vi kort valgt at inddrage Torben Elgaard Jensens (2021) og Tommaso Venturinis (2010) Aktør-netværksteori.

Som nævnt har vi inddraget Riis' (2012; 2015) teori om mobilitet, med henblik på at undersøge sammenhængen mellem menneskets behov for konstant progression og fremdrift. Herunder har vi undersøgt, hvordan mobilitetens integration i samfundet kan have påvirket menneskets forhold til teknologisk fremdrift samt en tilværelse uden konstant mobilitet. Dette er relevant at inddrage i semesterbindingen, da det illustrerer påvirkningen, teknologiens progression kan have på individ og samfund. Yderligere har vi inddraget Brinkmann & Tanggaards (2010a; 2010b) metode om kvalitativ dataindsamling, hvilket har ligget til grund for vores tilgang, strukturering og udførsel af de semistruktureret-interviews. Dette har medført en struktureret tilgang og inddragelse af STS. Afslutningsvis har vi kort valgt at inddrage Jensens (2021) og Venturinis (2010) Aktør-netværksteori (ANT), for at fortolke netværkernes påvirkning af aktørers holdninger til platformen TikTok.

Grundet undersøgelsens udgangspunkt, vurderede vi at anvende kvalitative metoder til vores empiriindsamling, for at opnå dybere indsigt i brugerens individuelle oplevelser og videre hen undersøge, hvorvidt der er sammenhæng mellem deres personlige erfaringer angående anvendelsen af TikTok og de nævnte bekymringer fremhævet i vores relevansafsnit.

4. Afgrænsning

I denne undersøgelse skal der tages forbehold for de afgrænsninger, der opstår på baggrund af projektets rammer, hvilket afspejles, i de fravalg der er foretaget omkring vores interviews. Mængden af afholdte interviews er afgrænset til i alt fire, hvilket betyder at analysens resultater ikke kan generaliseres. De fire interviewpersoner er udvalgt ud fra, hvorvidt deres viden til emnet var relevant, samt hvordan deres forskelligheder kvalificerer dem til vores valg af analysemetode.

Derudover er der foretaget et valg om at fokusere på TRIN-modellen, da det er den primære kobling til semesterbindingen TSA, hvilket betyder, at teorier og metoder benyttet i undersøgelsen, er udvalgt med forbehold for deres relevans til de anvendte trin. Dette vil skabe en naturlig afgrænsning for projektets vinkel, hvor analysens fremgangsmåde vil være et resultat af TRIN-modellens opbygning.

I projektet anvendes der, som nævnt, ANT, og der vil kort blive berørt forskellige netværker, som er formet omkring TikTok. I kortlægningen antydes der til en økonomisk indvirkning på anvendelsen af TikTok, som ikke vil blive udforsket yderligere, da det ikke anses direkte relevant for resten af analysen. Anvendelsen af ANT er i denne undersøgelse reduceret til at fungere som et understøttende analyseværktøj.

5. Begrebsafklaring af vane, afhængighed og dopamin

I kommende afsnit vil vi kort redegøre for begrebet vane og derefter gå i dybden med begreberne afhængighed og dopamin. Det gør vi for at give et overordnet syn på, hvad en afhængighed er, og hvad der sker i den menneskelige hjerne med stoffet dopamin set ud fra World Health Organization (WHO), den danske ordbog og inddrage professionelle syn på emnerne.

Den danske ordbog beskriver en vane som en ofte ubevist tillært adfærd grundet mange gentagelser, der kan være svær at slippe igen (*Den danske ordbog, b*). Dette indikerer, at gentagelser af en handling til sidst bliver ubevist og en vane, som eksempelvis at børste tænder to gange dagligt som en del af en rutine (*Smith, Maher & Hillier, 2023*). Ifølge den danske ordbog er afhængighed, følelsen af trang til- eller ikke at kunne undvære nogen eller noget (*Den danske ordbog, c*). Afhængighed dækker derfor over mange ting og kan være svært at konkretisere, grundet det omfattende udvalg af tilstande og situationer begrebet antyder. Begrebet associeres ofte med stof- og alkoholmisbrug, men nedenfor redegøres der for, at begrebet kan omfatte flere emner.

Afhængighed bliver indenfor et medicinsk og psykologisk perspektiv betegnet som et afhængighedssyndrom og defineret i ”The international classification of diseases” (ICD-11) (*World Health Organization, u.å*) som et globalt anerkendt klassifikationssystem for både fysiske og mentale sygdomme/diagnoser, udviklet af WHO (*World Health Organization, 2022*), hvori de skelner mellem to former for afhængighed: stofmisbrug og syndromer grundet anden afhængighedsskabende adfærd (*World Health Organization, 2022*). Stofmisbrug fremlægger de som alkohol, kokain, hash, nikotin og andre rusmidler, hvor adfærdsafhængighed dækker over spilafhængighed og ludomani (*World Health Organization, 2022*). Overforbrug af sociale medier, herunder TikTok, er ikke defineret af WHO og klassificeret som en afhængighed, men vi antager at denne kategori vil indgå i adfærdsafhængighed, grundet det ikke er et fysisk produkt man indtager, men det både kræver noget af menneskets tid og tilstedeværelse. I henhold til WHO defineredes en afhængighed, ud fra seks kriterier, hvor de mener, at en afhængighed er reel, når mindst tre ud af seks kriterier er til stede inden for en tidsperiode på et år (*Düring, 2022*).

- En stærk trang (craving).
- Nedsat evne til at styre indtagelsen, standse eller nedsætte brugen.
- Symptomer af abstinenser eller indtagelse for undgåelse af abstinenser.
- Toleranceudvikling
- Dominerende i forhold til prioritering og tidsforbrug.
- Kontinuerligt brug selvom selverkendelse af skadevirkning.

(*Düring, 2022*).

Afhængighed danner grundlæggende en biologisk forandring i den menneskelige hjerne, og ifølge “Diagnostic and statistical manual of mental disorder; 5th edition” (DSM-5), som er et mentalt diagnoseklassifikationssystem, er en afhængighed ikke kun knyttet til rusmidler men også adfærdsmæssige afhængigheder (*Düring, 2022; American, 2013*). En afhængighed dannes i den menneskelige hjerne grundet dopamin, som er en neurotransmitter, der frigives som signalstof i belønningssystemet, som påvirker menneskets adfærd og trang, der medfører en tilfredsstillende følelse (*Thomsen, Gammeltoft & Hassel, 2024*). Derfor er dopamin, drivkræften bag mange af menneskets handlinger, og hvis der opstår en ubalance her, kan det medføre blandt andet koncentrationsproblemer, misbrug og afhængighed (*Scheel-Krüger, 2017*). I afhængighed søger mennesket en øget produktion af dopamin oftere end andre mennesker, og derfor søger de aktiviteter der udløser dopaminen til belønningssystemet (*Thingsted, 2023*). Følgevirkningerne, heraf den øget dopaminsøgning, gør, at belønningssystemet ikke kan følge med og dermed selvregulere, hvilket skaber en mindre belønning over tid, og derfor søger mennesket imod følelsen af tilfredsstillelse ved at udføre handlingen oftere (*Thingsted, 2023*).

I opgavens videre forløb vil vi have fokus på adfærdsafhængighed, samt de seks kriterier fremlagt af WHO (*Düring, 2022*). Dette undersøges blandt andet på baggrund af vores begrebsafklaring, der skal belyse vores teoretiske valg og metode til vores videre analyse.

6. Teori

Det følgende afsnit vil afsøge Jakob Linnets (2021) teori omkring afhængighedsdannelse for at belyse, hvordan han mener, at mennesket bliver afhængige ud fra et psykologisk perspektiv og egne oplevelser. Derudover vil vi redegøre for, hvordan der er en sammenhæng mellem en innovations fremkomst og dens vej på markedet set i et socialt perspektiv, baseret på Rogers' (1983) teori og hans fem faser: Viden, Overtagelse, Beslutning, Implementering og Bekræftelse. Efterfølgende vil vi klarlægge Riis' (2012; 2015) teori om mobilitet, som omhandler menneskets konstante bevægelse, og de konsekvenser dette kan medføre. Til sidst vil vi berøre William Edmund Hicks (1952) lov (Hicks law), som beskriver, hvordan mennesket har nemmere ved at tage valg jo færre muligheder der er, og omvendt, at det bliver svære at træffe valg, jo flere muligheder der er. Disse teorier understøtter grundlaget for vores problemfelt og problemformulering, samt den videre undersøgelse, med henblik på, at afklare et muligt afhængighedsdannende perspektiv på appen TikTok.

6.1 Forventningsteori

I det kommende afsnit, undersøger vi Linnets (2021) teori med udgangspunkt i, hvordan en afhængighed opstår. Den fremlagte teori finder vi relevant i forhold til vores begrebsafklaring omkring afhængighed og dopamin, da de begge drager en sammenligning til øget dopaminniveau i den menneskelige hjerne, og ligger til grundlag for vores videre fortolkning i analysen og diskussionen.

I sin bog "Din hjerne snyder dig" undersøger psykolog Jakob Linnet (2021), hvad forskning viser, om hvordan mennesker udvikler afhængighed, samt hvordan man kommer ud af afhængighed. Ud fra Linnets egne oplevelser på et kasino og med spillet blackjack, konkluderer han, at den grundlæggende vigtighed og forståelse ved afhængighed er dopaminudløsningen i hjernen og kroppen, når forventningen om, i det her tilfælde, en mulig gevinst opstår som en belønning (Linnet, 2021). Han mener, at afhængighed er et alsidigt begreb og kan sammenkobles til begrebet forventning: "*Denne mekanisme – at dopaminet allerede udløses i hjernen, når vi forventer at opnå noget behageligt, frem for når vi faktisk opnår det – er så centralt, at den muligvis gælder for alle former for afhængighed*" (Linnet, 2021, s. 8). Linnet konkluderer samtidig, at dette er en mulig forklaring på, hvorfor mennesker med en afhængighed som rygning,

overspisning, ludomani eller at være på ens telefon, har svært ved at stoppe grundet udløsningen af dopamin, før de overhovedet har røget en cigaret eller siddet flere timer på deres telefon (Linnet, 2021). Linnet (2021) mener derfor, at “forventningens glæde” er en konkret faktor i dannelsen og vedligeholdelsen af afhængigheden (Linnet, 2021). Ifølge Linnet (2021) er det grundlæggende følelsen af belønning forstået som behagelighed, hvori afhængighed skabes. Den tidlige dopaminudløsning fremmer den sårbare side i menneskers hjerne, hvilket kan medføre en behagelighed forbundet med eksempelvis rygning, inden man tænder en cigaret eller inden telefonen tages op af lommen (Linnet, 2021).

Ydermere beskriver Linnet (2020) i artiklen “*The anticipatory dopamine response in addiction*”, at dopaminudløsningen før man udfører sin afhængighed, har en mulig sammenhæng med afhængighedsdannelsen selv. Igen bruger han eksempler om euforiserende stoffer og gambling, men henviser til, at det kan have sammenhæng til alle former for afhængighed (Linnet, 2020).

6.2 Diffusionsteori

Rogers’ (1983) diffusionsteori er interessant i forhold til vores emne, da det sociale miljø angiveligt har stor betydning for, de holdninger mennesker danner omkring specifikke teknologier. Denne teori giver anledning til at undersøge TikTok’s udbredelsesforløb trods, som nævnt i relevansafsnittet, at der opstår flere og flere bekymringer vedrørende appen.

Udgangspunktet for Rogers’ (1983) teori er analyse af innovationer, og hvorledes udbredelse enten har været forhastet eller forsinket i forhold til dens fremkomst. Teorien muliggør en yderligere fremstilling af antagelser om, hvorfor en innovation udbredes i højere grad end andre (Rogers, 1983).

Rogers (1983) mener ikke en innovation objektivt set er noget nyt i sig selv, men det skal være et koncept, en ide eller praksis, der for et individ eller en gruppe af brugere, anses som værende nyt. Han beskriver, at diffusion er en proces, hvori innovation kommunikerer gennem kanaler over tid iblandt medlemmer i et socialt system. Kommunikationen i sig selv er den proces, hvor brugerne deler og skaber viden, for at opnå fælles forståelse (Rogers, 1983). Ud fra dette opstiller Rogers (1983) en model for, hvordan en innovation bliver spredt, hvilket foregår over følgende fem faser:

1. **Viden** - Igangsættes når individet bliver opmærksom på en teknologisk eksistens, og opnår en grad af forståelse for funktionerne.
2. **Overtagelse** - Indtræffer når individet danner en positiv eller negativ holdning til teknologien.
3. **Beslutning** - Forekommer når individet indgår i aktiviteter, som leder til en beslutning om enten at anvende eller afvise teknologien.
4. **Implementering** - Sker når individet begynder at anvende teknologien.
5. **Bekræftelse** - Finder sted når et individ søger opbakning fra andre individer, med henblik på understøttelse fra anvendelsen af teknologien

(Rogers, 1983, s. 164).

Dette fremviser, at selvom brugeren har valgt at acceptere og benytte teknologien, kan de vælge at afvise den igen, hvis de føler sig ekskluderet fra det sociale fællesskab ved at være alene om anvendelsen (Rogers, 1983). Diffusion er derfor grundlæggende en social proces, hvorigennem mennesker, der taler med andre mennesker, spreder innovationen (Rogers, 2002). De fleste individer vurderer heraf ikke en innovation på baggrund af videnskabelig forskning udført af eksperter, men baseret på subjektive vurderinger fra deres omgangskreds, der allerede har taget innovationen i brug (Rogers, 1983).

6.3 Mobilitet

Vi anvender Riis' (2012; 2015) teori, til at undersøge de omstændigheder TikTok eksisterer under, og yderligere hvordan menneskets behov for konstant bevægelse, har en mulig sammenhæng til dens udbredelse. Derfor er det relevant at se på, hvordan en samfundsmæssig infrastruktur, og de normer der skabes heraf, kan bidrage til TikTok's succes.

Mobilitet er, ifølge Riis (2012), et begreb der refererer til konstant bevægelse og progression i samfundet. Dette drejer sig ikke kun om eksempelvis fysisk transport, men også individets evne til at mobilisere sig selv (Riis, 2012). Riis (2012) benytter danskernes arbejdsmoral som eksempel, til at illustrere, de konsekvenser konstant mobilitet kan medføre. Danskerne har et vedvarende behov, for at mobilisere sig selv og arbejde mere, hvilket kan være et symbol på vækst og fremdrift, men i takt med længere arbejdsdage, er der også en stigning i danskere som

lider af søvnmangel, stress og depression (Riis, 2012). Dette illustrerer, at den konstante mobilitet kan modvirke bæredygtighed, hvor vækst og fremdrift opnås på bekostning af menneskets sundhed og trivsel. Riis (2012) fremhæver desuden, at denne konstante bevægelse medfører, at vi ikke tager os tid til at vurdere, hvad der er vigtigt og holdbart i tilværelsen. Dermed bliver vi lettere grebet af det næste nye, samt mister vores evne til at skabe dybere relationer til det omkring os (Riis, 2012).

Riis (2012) fremhæver et eksempel på, hvor dybt integreret mobiliteten er i det moderne samfund med en mand, som sad i kø i trafikken, og beskrev oplevelsen som et ”helvede”. Ifølge Riis’ (2012) understreger ordvalget fra eksemplet, hvor lidt der skal til før mennesker føler, at deres tid er spildt. Derudover skriver Riis (2015) i uddraget “*A century on speed*”, hvordan hastigheden for bevægelser er steget i det 20’ende århundrede. Han beskriver, hvordan man så en begejstring hos folket, når det kom til nye inventioner. Det beskrives, som en nærmest nydelse for futuristerne at se de nye perspektiver, som disse teknologiske opfindelser åbnede op for. Denne fascination med hastigheden bag ting, kom også til syne i den kunst, der blev skabt parallelt med den. Konceptet med tid og hastighed blev altså set på med meget nysgerrige og åbne øjne (Riis, 2015).

Riis (2015) viser ligesom med mobilitet og bæredygtighed, at en kritisk vinkel på den nye tendens til at optimere hastighed og progression er, at skabe opmærksomhed omkring, at progression nu måles ved nyhed, konstant forandring og mekanisk forskel frem for kontinuitet og menneskelig forbedring (Riis, 2015). Eksempelvis, da flyvemaskinen blev opfundet, handlede det om at skabe en ny transportmulighed. Hastighedens fascination har siden overtaget, og nu handler det derimod om at lave det mest avancerede og teknisk imponerede fly, som ikke gavner mennesket mere, forstået på den måde at de nye flyvemaskiner ikke kan så meget fundamentalt anderledes end de første kunne (Riis, 2015).

6.4 Hicks law

Denne teori danner et teoretisk grundlag for at undersøge TikTok’s opbygning. Derudover har teorien relevans i sammenkobling med Riis’ (2012; 2015) teori om mobilitet, da Hicks law (1952) supplerer mobilitet, ved at give yderligere perspektiv på, hvorfor mennesker handler som de gør. Når det kommer til afhængighed, er det relevant at se, hvilke underbevidste faktorer påvirker, de valg vi foretager som mennesker, og hvorvidt disse valg kan manipuleres.

I sin artikel "*On the rate of gain of information*" undersøger Hick (1952) sammenhængen mellem tiden det tager et subjekt at foretage et valg, og mængden af information de er præsenteret for. Hick (1952) konkluderer selv, ud fra egne udførte eksperimenter, at der næsten med sikkerhed, er en relation mellem overnævnte hypotese. Dertil ser Hick (1952), at årsagen til den længere responstid hos subjekterne kommer af usikkerheden, om hvilket udfald deres valg medfører. Det betyder, at responstiden forkortes hos subjektet, hvis de er informeret om, hvilke effekter de forskellige valg bringer (Hick, 1952). Dog bør man være opmærksom på den sidste del af Hicks (1952) antagelse om mængden af information, da han kun kunne måle ud fra de tilvalg, han opstillede og ikke udefrakommende faktorer (Hick, 1952).

Dette påpeges også af Tarald O. Kvålseth (2021), som udvider på Hicks (1952) teori, og uddyber på den faktorer som måles, nemlig reaktionstid (RT) i forhold til valg. Kvålseth (2021) fortæller om forholdet mellem den tid det i gennemsnit tager en person at reagere på forskellige stimuli (lyd, lugt, billeder), og den udveksling af informationer der finder sted som reaktion på en stimulus, samt hvordan denne stimulus får personen til at handle (Kvålseth, 2021). Da eksperimenterne, som Hick (1952) udførte, kun havde en visuel stimulus, viser Kvålseth (2021) altså i sin udvidelse af Hicks law (1952), hvordan man bør tage højde for mængden af stimuli individet udsættes for i en situation, hvor de er påkrævet til at foretage et valg.

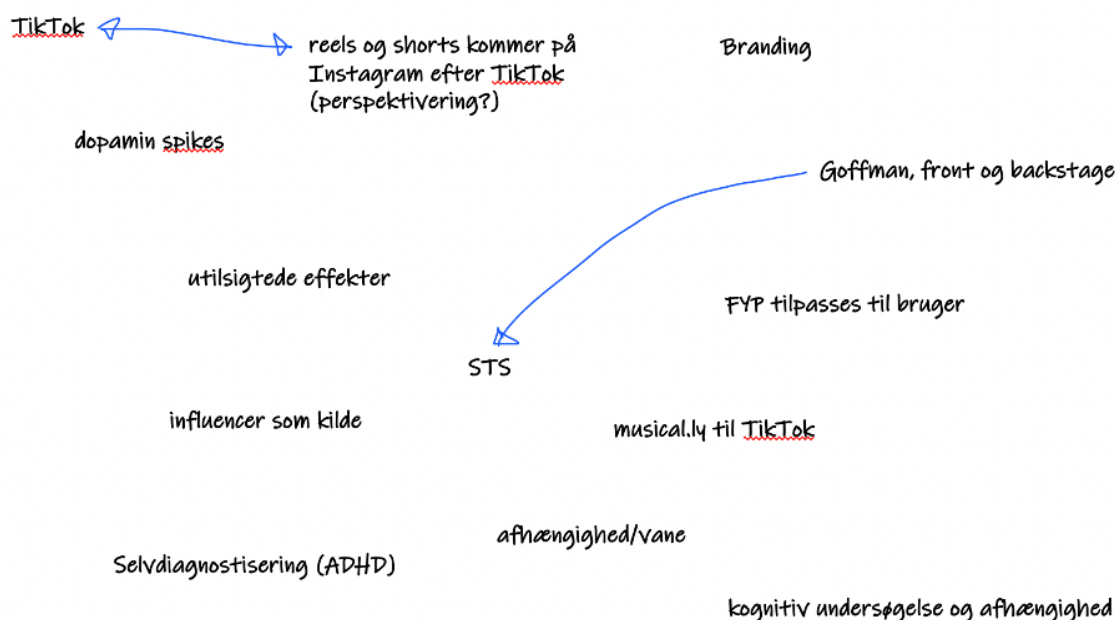
Den praktiske anvendelse af Hicks law (1952) i en teknologisk kontekst, ses eksempelvis hos designere, som gerne vil undgå, at deres brugere oplever deres produkt som kognitivt belastende (Sarkar, 2022). Et oplagt eksempel på et sådant produkt kunne ifølge Debashis Sarkar (2022) være fjernbetjening. Grundet de mange knapper, gør det dem sværere at overskue og resultere i, at brugeren ikke bryder sig om at anvende dem (Sarkar, 2022). Her kan det være nødvendigt at huske på Kvålseths (2021) kritik af Hick (1952) og ikke kun gå ud fra, at det er de mange knapper, som forstyrrer brugeren. Dette udledes, da han eksempelvis nævner, at stimuli kan påvirke, hvordan informationen bliver formidlet til brugeren, hvilket kan indvirke i, hvordan de handler eller foretager deres valg (Kvålseth, 2021).

7. Metode

I følgende afsnit vil vi introducere og fremlægge de metodiske overvejelser og fremgangsmåder, vi har anvendt løbende i projektet. I det første underkapitel, vil vi gennemgå vores refleksioner og evalueringer, vi har foretaget gennem opgavens udviklingsforløb. Herefter gennemgår vi vores metodiske anvendelse af TRIN-modellen som analyseværktøj med fokus i trin 1, 3 og 6. Efterfølgende redegør vi for vores udførelse af kvalitative metoder herunder semi-struktureret interviews og transskribering, samt behandling heraf. Dette leder videre til vores valg af analyseværktøjer bestående af en sprogekodning, tematisk analyse og fortolkningsanalyse. Afslutningsvist benytter vi Aktør-Netværksteori som metode til at foretage en observation, og derefter udarbejde en aktørkortlægning for at identificere relevante netværker.

7.1 Fremgangsmetode

Gruppen var samlet om dette projekt grundet en fælles interesse for emnerne TikTok, afhængighed og ADHD. En fælles bekymring om hvorvidt disse emner tilsammen ville kunne opfylde kravet om, hvordan projektet skulle forankres i TSA, brainstormede (se figur 1) vi alle de emner og vinkler, vi vurderede interessante indenfor projektets førnævnte temaer.

Figur 1 – brainstorm fra første gruppemøde til hvad projektet kan handle om.

Til efterfølgende møde snakkede vi om, hvordan TRIN-modellen passede ind, igen for at sikre projektet var TSA fokuseret, samt hvilke trin vi gerne ville bruge. Vi diskuterede om udelukkende at anvende trin 1, 3 og 6, fordi vi vurderede det mest relevant for vores problemstilling. Vi overvejede også, hvad den supplerende semesterbinding skulle være.

På daværende tidspunkt vurderede vi at have fokus på STS, da vi gerne ville fokusere, på hvilke konsekvenser afhængighed af TikTok kunne medføre, for vores endnu ikke defineret målgruppe. Derudover virkede denne beslutning logisk, da vi havde påbegyndt STS II kurset, mens Design & Konstruktion (D&K) II ikke begyndte før april. STS ville samtidig åbne op for hvilke begrænsninger, etik og lovgivninger der er, eller kan blive indført i forhold til regulering af TikTok. Selvom vi på dette tidspunkt havde valgt STS, vil vi ikke afskrive D&K helt, hvis vi gerne vil analysere design eller brugerflade, men grundet de argumenter vi kunne finde samt omstændighederne, gav STS bedst mening for os.

Vi havde især fokus på mentalt helbred og mentale konsekvenser, hvilket resulterede i vores daværende problemformulering: *”hvordan er TikTok som medie skabt til at skabe afhængighed og hvilke fysiske og mentale udfordringer kan dette medføre?”*

Efter kun en uge, ændrede vi vores problemformulering: *”hvilke midler/fremgangsmåde/opbygning bruger TikTok som medie til at skabe afhængighed hos unge mennesker?”*

Vi har overvejet at inkorporeret ord som format og opbygning, for at imødekomme semesterbindingen TSA og TRIN-modellen. Vi fjernede de mentale og fysiske udfordringer i problemformuleringen, grundet usikkerhed på, hvordan vi kunne undersøge dette tilstrækkeligt. Vi begyndte derfor at lede efter relevant litteratur, indenfor tre overordnede temaer, som skulle imødekomme vores tanker om problemformuleringen:

- TikTok’s opbygning
- Mentale konsekvenser
- Dopamin

Vi var påpasselige med at bruge ordet ”afhængighed”, fordi vi ikke var sikre på den konkrete definition og hvad forskellen mellem afhængighed og vane præcist var. På baggrund af vores daværende litteratur valgte vi at fravælge ADHD som overemne og fokus skiftede herfra til TikTok og afhængighed. Vi overvejede at lave en kvantitativ undersøgelse i form af et spørgeskema, som skulle opfølges af kvalitative metoder som etnografisk interview. Vores teoretiske

udgangspunkt var opmærksomhed, belønningssystem, kasino, Hicks law (1952), dopamin og UX. De unge i vores målgruppe kunne enten være 18-25-årige på RUC eller unge i hele verden.

En uge efter omskrev vi problemformuleringen igen: *”hvilke midler bruger TikTok som medie til at skabe afhængighed og hvilke konsekvenser kan dette have for unge mennesker?”*

Denne iteration tog udgangspunkt i, at TikTok er afhængighedsdannende. Vi mente, at teorier, som Rogers’ diffusionsmodel (1983) og the Gartner hype cycle angivet i litteratur fra STS kurset (Borup, Brown, Konrad & Van Lente, 2006), samt Langdon Winner (2020) og Ernst Schraube (2024), kunne bruges hertil. Vi forestillede os, at vi skulle bruge tematisk analyse, sproganalyse og triangulering som vores metoder.

Vi havde et vejledermøde, hvor vi snakkede om at besøge Neurons. Vi overvejede yderligere, at lave vores egen bruger på TikTok for at undersøge appen fra en anden vinkel. Vi ville gerne fokusere på opbygningen af TikTok og hvilke følgevirkninger appen har på hjernen. Dette håbede vi at få afklaret under vores møde med Neurons. Vi havde gjort os overvejelser om at se på de sociale omstændigheder, som kunne have indflydelse på menneskers sårbarhed, når det kom til at udvikle skadelig adfærd (som afhængighed). Vi havde også undersøgt forskellige former for afhængighed men vurderede at vi skulle have fokus på adfærdsafhængighed.

Vi begyndte at gøre os tanker om at udelukke D&K helt, da vores hovedfokus skulle være TSA. Vi udarbejdede et nyt udkast til en problemformulering, som afspejlede hvor i processen vi befandt os og hvad vi havde fundet ud af, siden vores første iteration. Problemformuleringen skulle som minimum indeholde ”TikTok”, ”afhængighed” og ”artefakt”. De forskellige problemformuleringer vi havde udarbejdet gennem vores iterationer:

- Hvordan TikTok fastholder deres brugers opmærksomhed, og har det en afhængigheds-skabende natur?
- Hvilke afhængighedsdannende midler bruger TikTok som et artefakt?
- Hvilke midler bruger TikTok, som artefakt, til at skabe en eventuel afhængighed
- Kan overforbrug af TikTok klassificeres som en afhængighed?
- Har TikTok, som artefakt, en eventuel sammenhæng til begrebet afhængighed?
- Hvordan påvirker brugen af TikTok, som et digitalt artefakt, unges risiko for afhængighed, og hvilke faktorer spiller en rolle i denne sammenhæng?

Efter vores møde med Neurons begyndte vi at planlægge vores interviews. Vi havde afgrænset vores målgruppe til 16-19-årige. Dette var på baggrund af statistikker vi havde indsamlet (*Danmarks statistik, 2023*), hvor unge indenfor denne målgruppe benytter sociale medier hyppigst. Derudover havde mulighed for at kontakte personer i vores netværk, som er i den målgruppe.

Vores møde med Neurons startede en undren i gruppen om hvorfor afhængighed af sociale medier ikke er klassificeret på WHO (*World Health Organization, 2022*).

Problemformuleringen ændrede sig på baggrund af dette: ”*har TikTok som teknologisk artefakt en eventuel sammenhæng med begrebet afhængighed?*”

Vores teoretiske udgangspunkt indsnæret til afhængighed, Hicks law (1952), Rogers’ (1983) diffusionsteori og mobilitet. Vi havde svært ved at finde metoder, som understøttede dimensionen TSA, så på daværende tidspunkt brugte vi kun TRIN-modellen, som en slavisk gennemgang af TikTok med fokus på afhængighed.

Efter endnu en uge, genovervejede vi vores brug af TRIN-modellen, hvor vi kom frem til at benytte modellen som analyseværktøj. På dette tidspunkt havde vi forlagt os ideen om at lave kvantitativ undersøgelse og valgte i stedet at fokusere på kvalitative, i form af interviews. Vi havde afholdt tre interviews, men fordi vi gerne ville lave en tematisk analyse, og senere en triangulering, kontaktede vi en psykolog som gerne ville medvirke i et interview til vores projekt. Vi valgte at inkorporere Jensen (2021) Aktør-Netværksteori i vores metodeafsnit. Vi lavede herefter en aktørkortlægning, med henblik på at finde frem til netværker, der kunne have forskellige interesser i brugen af TikTok, som også kunne bruges i analysen.

Efter alle fire interviews var afholdt og transskriberet, startede udarbejdelsen af sprogkodningen. Vi fandt dog hurtigt ud af, at det ville give mere mening at inkorporere en deduktiv tilgang, baseret på en fælles forståelse af målet med vores interviews. Vi indså også, at for at kunne lave en ordentlig triangulering, var vi nødt til at have en kilde, som ikke var et interview. Vi valgte derfor at triangulere et debatindlæg fra DR (*dr.dk, 2024*). Vi transskriberede udsendelsen og lavede en tematisk analyse, med samme fremgangsmåde som vores interviews med hensigt på udførelsen af en triangulering. Vi indså, efter vi var gået i gang, at det ville give mere mening at lave en fortolkningsanalyse, da vi prøver at finde sammenhænge mellem forskellige menneskers opfattelse og forståelse indenfor afhængighedsdannende adfærd.

På baggrund af løbende feedback fra vejledere, samt videre overvejelser er vi kommet frem til vores endelige iteration af problemformuleringen ”*Hvordan kan anvendelsen af TikTok som et*

teknologisk artefakt medvirke til udviklingen af en afhængighedsdannende adfærd?”. Med denne problemformulering vurderer vi, at der nu kan forudsættes en TSA præget analyse, som samtidig muliggør videre undersøgelse af TikTok’s påvirkning på brugeren fra et STS perspektiv.

7.2 TRIN-modellen

I de følgende afsnit gennemgår vi, hvordan TRIN-modellens seks trin anvendes som et analyseværktøj ud fra Jørgensens (2023) indsigt, om at nedbryde teknologier til delkomponenter. De trin vi vil anvende, er trin 1, trin 3 og trin 6.

TRIN-modellen er udviklet på Roskilde Universitet af Niels Jørgensen, Erling Jelsøe og Thomas Budde Christensen (Jørgensen, 2023). TRIN er et akronym og står for **T**eknologi og **R**adikalt og **I**nkrementelt design i **N**etværk (Jørgensen, 2023). Formålet med TRIN-modellen ifølge Jørgensen (2023) er, at den skal anvendes som analyseværktøj og bliver brugt til at opdele teknologier i sammenspil mellem andre teknologier. Modellen indeholder seks trin, i form af spørgsmål, som man kan stille for at analysere en teknologi. Opstillingen af de seks trin skal ikke opfattes i en kronologisk rækkefølge og behøves ikke anvendes slavisk. Modellen beskriver, hvordan man kan nedbryde en teknologi til delkomponenter med henblik på at blive analyseret (Jørgensen, 2023).

TRIN-modellens opbygning er følgende:

Trin 1 – Teknologiers indre mekanismer og processer

Begrebet “teknologiers indre mekanismer og processer” henviser meget kort sagt til, hvordan en given teknologi virker (Jørgensen, 2023). Dette indebærer de primære funktioner i en teknologi, som bidrager til at opfylde teknologiens formål. Jørgensen (2023) uddyber dette ved at forklare, hvordan man skal konkretisere en teknologis formål og derefter beskrive, hvilke centrale mekanismer og processer, der er indbygget i teknologien (Jørgensen, 2023).

Trin 2 – Teknologiers artefakter

Artefakt, som begreb, betyder en menneskeskabt genstand, hvorimod et teknologisk artefakt, er et artefakt, som har en teknologisk funktion (Jørgensen, 2023). Jørgensen (2023) betegner en teknologi, som en omformning af naturlige genstande med henblik på at opfylde menneskelige behov (Jørgensen, 2023).

Trin 2 fokuserer på menneskeskabte objekter med en teknologisk funktion. Som analyseværktøj kan trinnet anses som en konkret gennemgang af en teknologi (*Jørgensen, 2023*).

Trin 3 – Utilsigtede effekter

De utilsigtede effekter er effekter, som vurderes at være negative. Jørgensen (2023) skelner mellem tre overordnede variationer af utilsigtede effekter:

- Utilsigtede effekter med karakter af risici
- Utilsigtede effekter som skyldes designfejl
- Utilsigtede effekter af økonomiske hensyn

(*Jørgensen, 2023*).

De som kan karaktereres som risici genkendes ved, at den utilsigtede effekt kan være kendt, men den vil ikke være direkte forårsaget af teknologiens indre mekanismer, og er derfor også uforudsigeligt (*Jørgensen, 2023*). Effekter som skyldes designfejl derimod, henviser Jørgensen (2023) også til som vedvarende effekter, og er direkte knyttet til teknologiens indre mekanismer.

Trin 4 – Teknologiske systemer

Teknologiske systemer henviser til systemer af teknologiske artefakter, som danner en samlet enhed med en bestemt funktionalitet, der muliggør omformning af natur med henblik på opfyldelse af menneskelige behov (*Jørgensen, 2023*). Dette trin udgør et slags “makro-punkt”, hvor man ser på de store sammenhænge omkring en teknologi. Dertil kan dette trin kombineres med trin 2, der udgør et “mikro-punkt”, som tager udgangspunkt i de konkrete artefakter, som er en del af teknologien (*Jørgensen, 2023*).

Trin 5 – Modeller af teknologier

Modeller af teknologier kan, ifølge Jørgensen (2023), være numeriske, visuelle eller fysiske. De er repræsentationer af konkret udvalgte egenskaber ved en teknologi. En model kan samtidig være et værktøj til at skabe eller udvikle konkrete artefakter (*Jørgensen, 2023*).

Formålet med en model er, at kunne forstå, forklare eller forudsige designs, fænomener eller systemers opførelse (*Jørgensen, 2023*).

Trin 6 – Teknologier som innovation

Innovation er implementering af nye eller væsentligt forbedrede produkter, produktionsprocesser eller organisationsformer. Innovationsteorier handler om, hvilke omstændigheder, der driver en teknologi frem samt eksisterende barrierer for, at teknologien kan blive udbredt (*Jørgensen, 2023*). En teknologis utilsigtede effekter kan være med til at skabe en barriere for dens udbredelse, såvel som den faktisk også kan bidrage som en drivkraft (*Jørgensen, 2023*).

Dette trin kan med fordel bruges, hvis man gerne vil sige noget sammenfattende om en teknologi. Trinnet giver et nyt perspektiv til analysen, da man kan spørge sig selv om teknologien overhovedet er udbredt. Derefter kan man uddybe svaret, og begrunde det ud fra det man har erfaret fra de tidligere trin. Trin 6 giver derfor mulighed for at drage sammenhæng til flere af de forhenværende trin (*Jørgensen, 2023*).

7.2.1 TRIN-modellen som metodeværktøj

At kalde TRIN-modellen for en metode er måske en smule misvisende, da *Jørgensen (2023)* ikke konkretiserer modellen udelukkende som en metode. Som udgangspunkt er formålet med TRIN-modellen at præsentere et begrebsapparat ud fra de seks begrebsdannelser, som de seks trin tilsammen udgør (*Jørgensen, 2023*). Ifølge *Jørgensen (2023)* kan modellen dog godt bruges som redskab eller værktøj til en analyse. Mere specifikt til analyse af konkrete aspekter af en teknologi. Dette betyder også, at der nødvendigvis ikke er behov for, at alle seks trin bliver brugt til en analyse. Vil man eksempelvis lave en dybdegående analyse af en teknologis funktioner, er trin 1 oplagt, mens trin 3, måske er mindre relevant. *Jørgensen (2023)* anbefaler derfor ikke at bruge TRIN-modellen som en metode, hvor man går slavisk til værks med alle seks trin, hvis ens analyse går ud på at undersøge mere konkrete aspekter af en teknologi.

Derimod hævder *Jørgensen (2023)*, at TRIN-modellen godt kan være en metode, hvis ens analyse går ud på at fremstille en mere anskuelig analyse af en given teknologi, hvor det primære fokus omhandler teknologiens tekniske aspekter. Her går den metodiske anvendelse af TRIN-modellen ud på at skabe en struktur for analysen, hvor de seks trin er skabt således, at de tilsammen danner ramme for en mere fyldestgørende analyse (*Jørgensen, 2023*). Som nævnt tidligere er TRIN-modellen udviklet og undervist af Niels Jørgensen, Erling Jelsø og Thomas Budde Christensen på Roskilde Universitet siden efteråret 2017. Modellen er endnu ikke fuldkommen, og har gennemgået forskellige iterationer siden første udgivelse (*Jørgensen, 2023*).

Vores anvendelse af modellen tager derfor udgangspunkt i, hvordan den er beskrevet og opfordret til at blive brugt i undervisningsperioden efteråret 2023, til og med vinteren 2024.

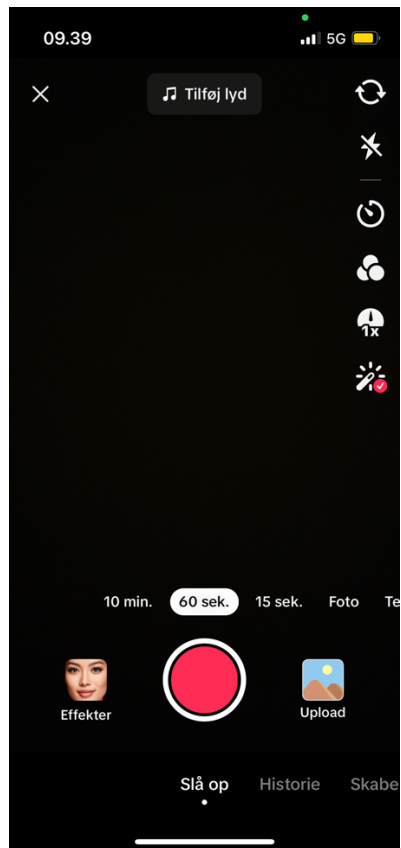
7.2.2 Anvendelse af TRIN-modellens udvalgte trin

TRIN-modellen anvendes metodisk som et analyse- og begrebsværktøj i denne rapport. Som Jørgensen (2023) også anbefaler, vil der ikke blive gjort brug af hvert trin i modellen, men kun de, som er relevant for analysen. Ligeså anvendes modellen ikke ét samlet sted i rapporten, men tilpasses for at styrke og strukturere analysen, samt diskussionen. De trin vi vil anvende, er trin 1, trin 3 og trin 6.

Trin 1 anvendes hovedsageligt i analysen til at identificere de indre mekanismer og processer TikTok besidder, som kan fremstå afhængighedsdannende. Indledningsvist til dette har vi opsat en kort gennemgang af TikTok's FYP, som en redegørende forståelse for de mekanismer der findes i appen. Når brugeren åbner TikTok, bliver de straks mødt af deres FYP.

Figur 2.1 – Screenshot af FYP hvor bruger Julie ses (Lorentzen, 2024).

Figur 2.2 – screenshot af lav egen video funktion på TikTok.

På figur 2.1 kan følgende funktioner ses:

- I den grønne ring ser man fem kategorier, start, venner, lav din egen video, indbakke og profil.
- I den orange ring ses profilen der har lagt videoen op, likes, kommentarer, en mulighed for at gemme videoen, dele videoen og lyden der er til videoen.
- I den blå ring ser man, live videoer, de profiler man følger, FYP og en søgemulighed.
- Derudover er videoens varighed under 15 sekunder.

På figur 2.2 kan følgende funktioner ses:

- Videoer på TikTok kan være enten 15, 60 sekunder eller 10 minutter lang.

Trin 3 anvendes i analysen og diskussionen til at se på, hvilke konsekvenser der kan forekomme ved brugen af TikTok, og hvordan de opstår samt i hvilken grad. Her kan vi også undersøge, om der er forskellige forståelser eller antagelser om, hvilke aspekter af TikTok, der kan være skadelige for brugeren.

Trin 6 anvendes også i analysen og diskussionen for at se på, hvordan TikTok, som teknologi, holder op i forhold til Rogers' (1983) diffusionsmodel. Yderligere diskuteres, hvilke drivkræfter og barrierer der kan stå bag udbredelsen af TikTok.

7.3 Kvalitative metoder

I de følgende afsnit præsenteres vores tilgang til at sikre en tilstrækkelig anvendelse af den kvalitative metode og semi-strukturerede interviews, med udgangspunkt i Brinkmann & Tanggaard (2010a; 2010b). Vi vil desuden tilrettelægge vores metodiske tilgang til behandlingen af vores kvalitative data med det formål at udarbejde et udførligt grundlag for vores analyse.

7.3.1 Kvalitet i kvalitativ metode

Brinkmann & Tanggaard (2010b) beskriver, hvordan man kan sikre, de kvalitative undersøgelser der indledes under forskningen, er valide og af god kvalitet (Brinkmann & Tanggaard, 2010b). Når man snakker om kvalitet af en kvalitativ undersøgelse, ser man på om de lever op til forskerens mål og ambitioner. Tager man udgangspunkt i metoden interviews nævner Brinkmann & Tanggaard (2010b), hvad formålet med interviewet er, herunder kan dette eksempelvis være bestemte oplevelser eller fænomener man ønsker at forstå nærmere (Brinkmann & Tanggaard 2010b). Ifølge Brinkmann & Tanggaard (2010b) er det vigtigt, at forskeren er transparent, så læseren ikke skal undre sig over de valg der foretages undervejs i undersøgelsen. Det skal fremstå klart og logisk, hvordan forskeren er gået fra forberedelsen af undersøgelsen til analyse og resultater, hvorfor man her skal kunne skue forskeren over skulderen gennem processen (Brinkmann & Tanggaard, 2010b). Robert Elliott, Constance T. Fischer & David L. Rennie (1999) opsætter syv indikatorer vedrørende kvalitativ undersøgelse, som også kan supplere Brinkmann & Tanggaards (2010b) retningslinjer som en fremgangsmetode.

De syv indikatorer er søm følge:

1. **At eje sit eget perspektiv.** Undervejs i undersøgelsen må forskeren fremvise deres teoretiske synspunkter samt deres personlige forventninger. Dette betyder, at forskeren må erkende egne holdninger, motivationer og antagelser såvel som, hvilken rolle disse spiller i undersøgelsens helhed. Denne transparens muliggør, at læseren kan danne sine

egne holdninger til forskerens data samt opnå bedre forståelse heraf (*Elliott, Fischer & Rennie, 1999*).

2. **Placering af prøven.** Forskeren bør foretage en fænomenologisk analyse af deltagerne i undersøgelsen og beskrive deres livssituationer og omstændigheder. Dette hjælper læseren med at danne forståelse og eventuelt kritisere deltagerens relevans og viden for undersøgelsen (*Elliott, Fischer & Rennie, 1999*).
3. **Forankring i eksempler.** Forskeren bør fremvise sin data i form af eksempler med det formål at visualisere både den analytiske proces, samt den viden der opstår. Dette skaber en forståelse for sammenspillet mellem dataene og forskerens forståelse af den, derudover giver det også mulighed for at danne egen fortolkning af dataene (*Elliott, Fischer & Rennie, 1999*).
4. **Tilvejebringelse af troværdighedstjek.** Undersøgelsens troværdighed kontrolleres ved at inddrage eksterne perspektiver på de fastslåede temaer, emner eller udredninger. Dette kan eksempelvis gøres ved at spørge deltagerne om deres synspunkter, spørge kvalitative analytikere, sammenligne mindst to kvalitative synspunkter eller lave en trianglering med offentlige dokumentationer. Ovenstående bidrager til analysens troværdighed, hvis læseren kan konstatere at forskeren understøttes af eksterne kilder i undersøgelsen (*Elliott, Fischer & Rennie, 1999*).
5. **Sammenhæng.** Den røde tråd skal tydeligt fremgå i undersøgelsen. De data der udledes gennem undersøgelsen, skal have relation med det teoretiske og metodiske udgangspunkt, hvor helheden skal være sammenhængende og der ikke må forekomme uoverensstemmelser mellem udgangspunkter og analysen (*Elliott, Fischer & Rennie, 1999*).
6. **Udførelse af generelle vs. specifikke forskningsopgaver.** Når man undersøger et bestemt fænomen, skal der tages hensyn til omfanget. Forekommer der begrænsninger i forhold til informanter eller andre perspektiver, bør disse redegøres for (*Elliott, Fischer & Rennie, 1999*).
7. **Resonans hos læserne.** Undersøgelsen bør skabe en efterklang hos læseren. Det vil sige, at undersøgelsen præsenteres således, at læseren, i den givne kontekst, opfatter det som en præcis repræsentation af feltet eller udvider deres forforståelse (*Elliott, Fischer & Rennie, 1999*).

7.3.2 Udførsel af kvalitativ metode

I dette projekt har vi valgt at anvende den kvalitative metode semi-strukturerede interviews. Vi vil derfor bruge Brinkmann & Tanggaard (2010a) yderligere til at opstille vores interviewundersøgelse og til at sikre en så objektiv kvalitet af denne som muligt. For at sikre dette har vi valgt at følge de overnævnte syv punkter, præsenteret af Elliot, Fischer & Rennie (1999), yderligere understøttet af Brinkmann & Tanggaard (2010b).

Vi har struktureret vores proces ved først at udarbejde en interviewguide (se bilag IG1) for at skabe transparens for læseren. Disse interviewguides forankres i vores teoretiske forforståelse. Anvendelsen og opbygningen af vores interviewguides vil blive uddybet senere i metodeafsnittet. Vi har fravalgt at lave en fuldkommen fænomenologisk analyse, da vi vurderer det mere relevant at gå i dybden med interviewets omstændigheder ved en fortolkningsanalyse. Dog vil vi præsentere de overordnede omstændigheder herunder valg af lokation og deltagernes relation til forskeren. For at sikre at den empiri som udledes fra vores interviews kan gengives vil de alle blive transskriberet, så vores fortolkningsresultater kan understøttes af direkte citater fra interviewet.

Dette udnyttes yderligere, da vi kan foretage en tematiske analyse af interviewenes indhold samt lave en fortolkningsanalyse med en ekstern offentlig debat. Formålet med dette er at skabe et større sammenligningsgrundlag for vores eget indsamlede empiri og med data der ligger uden for påvirkning af vores undersøgelse. Den eksterne data skal bidrage til mere troværdighed af vores empiri. Afslutningsvist i rapporten vil vi bruge denne struktur til at reflektere over omstændighederne for vores interviews herunder vurdere, hvordan disse kan have påvirket undersøgelsens resultater. Vi anvender dette til at forholde os kritiske overfor vores undersøgelse for, som nævnt, at opnå transparens med læseren og skabe forståelse for, hvordan vi har bearbejdet og fortolket vores empiri indenfor projektets rammer.

7.3.3 Interview – semi-struktureret som kvalitativ metode

Interview af mennesker er ifølge Brinkmann & Tanggaard (2010a) betragtet som en af de mest udbredte metodeværktøjer i forskningsmæssig praksis til at indsamle kvalitative data omkring et givent emne. Det kan give forskeren et indblik i forskellige personers nuværende placering og holdninger i livet samt oplevelser og meninger (Brinkmann & Tanggaard, 2010a). Vi har,

som nævnt, valgt at gøre brug af det semi-strukturerede interview for at få en mere åben og tilpasningsdygtig dialog med vores interviewpersoner.

Ifølge Brinkmann & Tanggaard (2010a) er den semi-strukturerede interviewform en god mulighed for interviewerens at lede en åben dialog med interviewpersonen og dermed sikre mere uddybende og dybdegående svar end, hvis man gjorde brug af eksempelvis et stramt struktureret interview (Brinkmann & Tanggaard, 2010a). I det semi-strukturerede interview er spørgsmål planlagt på forhånd i en såkaldt interviewguide, og andre spørgsmål opstår ud fra de svar, som interviewpersonen giver i løbet af interviewet (Brinkmann & Tanggaard, 2010a). I det semi-strukturerede interview kan det være hensigtsmæssigt for interviewer at gøre brug af en interviewguide til at lede samtalen i den ønskede retning. Interviewguiden kan derfor fungere som et styreredskab og sikre den tiltænkte struktur (Brinkmann & Tanggaard, 2010a). En interviewguide er opbygget i to hoveddele, henholdsvis forskningsspørgsmål og interviewspørgsmål, der tilsammen har hensigten af undersøge et givent problem (Brinkmann & Tanggaard, 2010a). Forskningsspørgsmål danner typisk grundlag for flere interviewspørgsmål, da et forskningsspørgsmål sjældent fremstår som et godt interviewspørgsmål. Afslutningsvis kan man argumentere for, at interviewguiden kan være hensigtsmæssig for fremtidig forskning, da man kan se tilbage på tidligere forskning og undgå eventuelle gentagelser samt mulighed for evaluering af styrker og, hvad der kunne forbedres til fremtidige interviews (Brinkmann & Tanggaard, 2010a).

Efter endt interview anbefaler Brinkmann & Tanggaard (2010a), at forskeren foretager en transskription af interviewet for at sikre data og dermed muliggøre en eventuel analyse af indholdet til fremtidige undersøgelser (Brinkmann & Tanggaard, 2010a). Det faciliterer samtidig dokumentation af den indsamlet empiri fra interviewet og fremmer en klarhed af indholdet. Derudover er der en markant kontrast fra det talte og det skrevne sprog, hvor i modsætning til talesprog, der ikke altid tydeligt angiver begyndelsen eller afslutningen på en sætning, formidler skriftsprog normalt denne struktur på en mere præcis måde (Brinkmann & Tanggaard, 2010a). Grundet dette går informationer tabt under transskriberingen, hvor man heller ikke har mulighed for at læse interviewpersonens kropssprog og mimik, når transskriberingen foretages. Yderligere kan det være svært at transskribere ironi, hvor det kan misforstås i den endelige sammenhæng af interviewpersonens holdninger og meninger til et givent emne (Brinkmann & Tanggaard, 2010a).

7.3.4 Udførte semi-strukturerede interviews

Vi har valgt fire interviewpersoner, hvoraf tre er unge i alderen 16 til 19 år der refereres som M1, M2 og M3 (Målgruppeinterview 1, 2 og 3). Det sidste interview er foretaget med en mand i start 40'erne, som er uddannet psykolog og refereres til som E1 (Ekspertinterview 1). Vores første interviewperson, præsenteret som M1, er 16 år gammel, går på gymnasium og bruger appen TikTok. Den anden interviewperson, præsenteret som M2, er 18 år gammel, går på gymnasium og bruger ikke længere appen TikTok. Vores tredje interviewperson, som vi præsenterer som M3, er 18 år gammel, går på gymnasium og bruger heller ikke længere appen TikTok.

Vi valgte M1, M2 og M3, da vores målgruppe er unge i alderen 16-19 år, hvor vi håbede, at de kunne give os indblik i ikke kun deres eget forbrug, men også deres opfattelse af deres omgangskreds forbrug. Vores kriterier var, at de skulle være mellem 16-19 år og gå på en ungdomsuddannelse, da denne aldersgruppe, som nævnt i rapportens indledning, er blandt dem der bruger TikTok mest i Danmark. Årsagen til at M2 og M3 ikke længere anvender TikTok er grundet personlige negative oplevelser med appen, og vi ser derfor deres erfaringer relevante for vores videre undersøgelse. Derudover søgte vi en psykolog med grundlæggende kendskab til TikTok og omfattende viden om afhængighed. Alle fire interviewpersoner er rekrutteret gennem gruppens netværk. Vores tre målgruppeinterviews blev udvalgt gennem familierelationer, mens eksperten (E1) blev fundet gennem en professionel forbindelse.

Ud fra disse kriterier for henholdsvis målgruppeinterviews og eksperten, udarbejdede vi to separate interviewguides (se bilag IG1). I interviewguiden til målgruppen fokuserede vi på brugen af TikTok, samt de tanker, følelser og handlinger det medførte. I interviewet med E1 var vores hovedfokus begrebet afhængighed, hvordan afhængighed dannes og hans meninger om TikTok. Udarbejdelsen af interviewguiden til M1, M2 og M3 var baseret på de tidligere nævnte kriterier vedrørende TikTok og afhængighed, hvilket dannede grundlaget for vores forskningsspørgsmål og interviewspørgsmål. Disse kriterier var med til at sikre den overordnede struktur og rød tråd igennem alle fire interviews og sikre, at både forskningsspørgsmål og interviewspørgsmål var relevante i forhold til vores problemformulering.

Interviewguide til målgruppeinterviews

Vores første forskningsspørgsmål lød “Hvordan afspejler en persons brug af TikTok en generel tendens til adfærdafhængighed”. Spørgsmålet havde til formål at samle information om mængden af tid brug på TikTok i deres hverdag, samt i hvilke situationer appen blev brugt. Vi fandt spørgsmålet relevant for at opnå forståelse af brugeres brugsmønstre, og hvad de forbinder brugen med.

Det ledte os til vores tre første interviewspørgsmål:

1. “Hvad bruger/brugte du TikTok til?”
2. “Hvorfor bruger/brugte du TikTok fremfor andre sociale medier?”
3. “Under hvilke omstændigheder bruger/brugte du TikTok mest?”

Interviewpersonerne fik muligheden for at give os et indblik i deres brug af TikTok herunder, hvordan TikTok fyldte i deres hverdag. Hvis de anvendte andre sociale medier fremfor TikTok, havde vi et opfølgende spørgsmål i stedet for spørgsmål 2: “Hvorfor bruger du ikke TikTok fremfor andre sociale medier?”. Dette gjorde vi for at samle så meget empiri som muligt og for at muliggøre en større sammenligning mellem vores interviews.

Vores andet forskningsspørgsmål lød “ Hvordan bliver TikTok afhængighedsdannende?”. Dette spørgsmål havde til formål at undersøge, hvad der gjorde at de brugte TikTok eller havde brugt det. Her håbede vi på at opnå en sammenhæng mellem deres forbrug og en eventuel forklaring omkring, hvordan de så appens indflydelse på deres liv.

Dette førte os til vores to næste interviewspørgsmål:

1. “Hvorfor bruger/brugte du TikTok?”
2. “Hvad kan/kunne du godt lide ved TikTok?”

Her vil vi have interviewpersonernes egne oplevelser og tankegang i forhold til, hvorfor de netop bruger/brugte TikTok og samtidig, hvad de forbinder brugen af TikTok med. Dette kunne belyse deres tanker om, hvad TikTok giver dem af positive eller negative ting i deres hverdag.

Det tredje og sidste forskningsspørgsmål lød “I hvor høj grad påvirkes brugeren af deres sociale omgangskreds anvendelse af TikTok”. Forskningsspørgsmålet havde til formål at undersøge, hvilke faktorer der indgår i deres forbrug eller om det udelukkende er på eget initiativ.

Spørgsmålet ledte os til de to sidste interviewspørgsmål:

1. "Hvad betyder det for dig at dine venner (ikke) bruger TikTok?"
2. "Vil du bruge TikTok mere hvis de (ikke) bruger det?"

Med interviewspørgsmålene vil vi undersøge interviewpersonernes umiddelbare tanker om deres omgangskreds holdninger til brugen af TikTok, samt eventuelle påvirkninger eller pres de oplever.

Interviewguide til E1

Baseret på vores interviews med målgruppen ønskede vi at inddrage et ekspertperspektiv på afhængighed og TikTok med henblik på at udføre en fortolkningsanalyse senere i rapporten. Vi udarbejdede derfor en interviewguide (bilag IG1) med det formål at opnå en dybere forståelse for begrebet afhængighed og bevare den røde tråd gennem interviewet.

Vores første forskningsspørgsmål lød "Hvilke faktorer bidrager mest til udvikling af afhængighed? Herunder socialmiljømæssige og psykologiske faktorer". Spørgsmålet blev udarbejdet med det formål at indsamle empiri om, hvad der påvirker mennesker til at blive afhængige, samt hvornår en vane bliver en afhængighed. Baseret på førnævnte udarbejdede vi tre interviewspørgsmål få at få indsigt heri.

Interviewspørgsmålene lød således:

1. "Hvordan vil du beskrive den psykologiske proces bag udviklingen af adfærdsafhængighed hos en person?"
2. "Hvordan forstærkes eller opretholdes adfærdsafhængighed over tid, og hvilken rolle spiller belønning i denne proces?"
3. "Kan du beskrive nogle almindelige mønstre eller adfærdsmæssige tegn på afhængighed?"

Hensigten med interviewspørgsmålene var at undersøge, hvad E1 mente årsagerne var til en afhængighedsdannelse, og hvad der psykologisk sker i den menneskelige hjerne. Derudover ønskede vi at undersøge, hvordan afhængighed opretholdes, og hvordan belønningssystemet i den menneskelige hjerne fungerer. Vi gav E1 muligheden for at uddybe ved hjælp af præcise interviewspørgsmål.

Forskningsspørgsmål to lød således ”Hvordan påvirker afhængighed individets sociale relationer?”. Formålet med dette spørgsmål var at sammenligne målgruppens svar med en ekspertsyn på emnet og dermed muliggøre et større sammenligningsgrundlag samt bedre forudsætning for vores analyse.

Herunder udarbejdede vi interviewspørgsmålet:

1. ”Kan mennesket adfærdsmønstre influeres gennem deres sociale miljø?”

Ydermere lavede vi et uddybende spørgsmål for, at E1 forstod, den kontekst vi ønskede svar indenfor:

2. ”Eksempelvis hvis dine venner bruger et givent socialt medie, vil du så også vælge det medie for at være en del af fællesskabet?”.

Vi stillede E1 et generelt spørgsmål, hvorfor vi herefter udarbejdede en situationsbestemt uddybning, som indkredsede spørgsmålet i forhold til det vi søgte svar på.

Det tredje og sidste interviewspørgsmål lød ”Hvordan påvirker afhængighed individets mentale helbred på kort og langt sigt?”. Spørgsmålet formulerede vi for at opnå en grundlæggende forståelse for processen angående afhængighedsdannelse og dens indvirkning. Det sidste forskningsspørgsmål fungerede samtidig som vores interviewspørgsmål med henblik på en åben dialog med spørgsmålet i fokus.

7.3.5 Transskribering

I forbindelse med Brinkmann & Tanggaards anbefaling vedrørende transskription af interviews har vi transskriberet alle fire interviews (*Brinkmann & Tanggaard, 2010a*). Tre ud af fire interviews blev manuelt transskriberet i Microsoft Word ved hjælp af de lydfiler der blev optaget herunder. Det sidste interview blev transskriberet ved hjælp af et program og efterfølgende gennemlæst og manuelt redigeret.

7.4 Tematisk analyse

I de kommende afsnit gennemgås udarbejdelsen af en tematisk analyse som forskningsmetode baseret på Virginia Braun & Victoria Clarkes (2006) seks punkter i deres analyseguide. Herefter udarbejder vi vores udførsel ud fra Braun & Clarkes (2006) strukturering og benytter en deduktiv tilgang i vores sprogekodning.

Tematisk analyse er beskrevet af Braun & Clarke (2006) som en analyseform inden for den kvalitative forskningsmetode. Analyseformen indebærer at identificere og analysere mønstre (temaer). Derefter organiseres temaerne med henblik på en nærmere beskrivelse af datasættet og senere tolkning af forskellige aspekter indenfor forskningsemnet. Metoden kan bidrage til at dokumentere kompleksiteten og værdien af den kvalitative data (Braun & Clarke, 2006). I artiklen "Using thematic analysis" belyser Braun & Clarke (2006), at de identificerede mønstre ikke opstår direkte i dataene, men udarbejdes efterfølgende af forskeren gennem tankeproces og fortolkning for at opnå en dybere forståelse for den indsamlet empiri.

Metoden opdeles i seks punkter, som følges kronologisk til udarbejdelsen af en tematisk analyse (Braun & Clarke, 2006):

Punkt 1: Bliv kendt med dataene

Punkt 1 indebærer at forskeren lytter til, transskriberer og læser det indsamlet data flere gange for at identificere vigtige begreber, ideer, og gentagende mønstre. Dette vil give muligheden for en generel forståelse af indholdet (Braun & Clarke, 2006).

Punkt 2: Generer den første kodning

Derefter koder forskeren dataene ved at markere de relevante ord eller fraser i teksten som belyser emnet samt indholdet (Braun & Clarke, 2006).

Punkt 3: Søg efter temaer

Efterfulgt af punkt 2 grupperer forskeren kodningen i potentielle temaer, som afspejler mønstre og sammenhænge blandt dataene (Braun & Clarke, 2006).

Punkt 4: Gennemgang og forbedring af temaerne

Herefter gennemgår forskeren temaerne og udvælger de mest relevante for forskningsemnet ud fra indholdet af dataene (Braun & Clarke, 2006).

Punkt 5: Definer og navngiv temaerne

Her fokuserer forskeren på en meningsfuld og beskrivende navngivning samt definition af temaerne således at de nøjagtigt reflekterer indholdet (*Braun & Clarke, 2006*).

Punkt 6: Gengivelse af resultater

Efter punkt fem skal forskeren nu formidle analysens tilbageværende temaer med henblik på en videre fortolkning. De udvalgte temaer læseren præsenteres for skal fremstå relevante for undersøgelsen overordnede sammenhæng (*Braun & Clarke, 2006*).

7.4.1 Udførelse af den tematiske analyse

For at blive bekendt med den indsamlede data fra vores semi-strukturerede interviews gennemgik vi transskriberingerne for at danne et overblik over gennemgående temaer, som senere kunne anvendes til vores sprogekodning. Vi har valgt at udføre en deduktiv sprogekodning med henblik på to prædefinerede emner, som vi fandt relevante for vores videre undersøgelse. De to emner var TikTok og Afhængighed. I begyndelsen af vores sprogekodning, farvekoordinerede vi ord eller fraser, som vi vurderede relevante til TikTok med farven blå og afhængighed med farven rød. Stødte vi på ord eller fraser der havde relation til begge, blev disse markeret med farven lilla (Se bilag TA1).

Efter sprogekodningen gennemgik vi de markerede ord og fraser med henblik på at identificere temaer. Dette resulterede i ti forskellige temaer (se tabel 1), som senere i processen bliver reduceret til fire.

Temaer	Ord og fraser
TikTok's format	Reels Korte videoer Algoritme Skræddersyet indhold Kasino
TikTok's indhold	Talevideo Dansevideo Information
TikTok's tidslinje	Musical.ly

Opmærksomhed	Hele tiden nyt input Interesse
Anvendelse	Underholdning Slappe af Inspiration Automatisk Tilgængelighed
Socialt miljø	Populært Fællesskab Anerkendelse Dannelse Forvrænget virkelighed
Fysiske konsekvenser	Rastløshed Syn Søvn Aggressivitet
Psykiske konsekvenser	Koncentration Ensomhed Brain fog Usikkerheder
Vanedannelse	Overspringshandlinger Stimuli Trang Tidsfordriv Belønning
Afhængighedsdannende mønstre	Behov Vane Viljestyrke (mangel derpå) Kontrol (mangel derpå) Selvdisciplin (mangel derpå)

Tabel 1 – emner fra tematisk analyse, samt eksempler af ord/fraser placeret i temaerne.

7.5 Fortolkningsanalyse

I følgende afsnit gennemgår vi grundlaget for vores fortolkningsanalyse på baggrund af Geoff Walshams (2006; 1995) formidling. Efterfølgende uddyber vi, hvordan vi gerne vil behandle vores empiri ud fra Walshams (1995) fire nævnte temaer.

Walsham (2006) beskriver, at fortolkende forskningsmetoder tager udgangspunkt i, at vores viden om virkeligheden, herunder årsager for menneskelig handling, er en social konstruktion skabt af menneskelige aktører. Den fortolkningsanalytiske tilgang ses i stigende grad, ifølge Walsham (1995), som følge af sociale problematikker der er relateret til teknologier. Det er en empirisk tilgang, som har fokus på menneskelige fortolkninger og forståelser. Denne tilgang tiltaler at undersøge menneskers opfattelser af et emne og samtidig finde mønstre på tværs af disse, som kan belyse en problematik fra en ny vinkel (Walsham, 1995).

Walsham (1995) fortæller, at når man laver en undersøgelse med udgangspunkt i fortolkning, kan det være en fordel at have noget teoretisk baggrund, som kan vejlede ens undersøgelse. Dog nævner han, at man skal tage forbehold og sørge for ikke at være for fastlåst i sin viden, da det kan være en stor hindring for din evne til at fortolke (Walsham, 1995). Walsham (1995) uddyber yderligere dette ved at hævde, at teoretiske udgangspunkter kan give et struktureret grundlag, men bør minimeres så vidt som muligt, så det er dataene fra undersøgelsen der bestemmer det teoretiske fokuspunkt. Derudover mener Walsham (2006), at det er essentielt, at forskerens teoretiske udgangspunkt skal engagere dem og drive deres nysgerrighed på baggrund af den viden de udleder af undersøgelsen.

Roller som forsker kan være kompliceret i en fortolkningsanalyse, da man vil forsøge at fortolke andres synspunkter ud fra et bestemt synspunkt (Walsham, 1995). Det skal derfor nævnes, at forskeren aldrig kan forholde sig fuldkommen objektiv, da deres fortolkninger vil afspejle den måde undersøgelseerne fortolkes på (Walsham, 1995).

Walsham (1995) hævder, at interviews er den primære datakilde når det kommer til fortolkning, hvilket giver forskeren mulighed for at træde et skridt tilbage og se på helheden af sin data. Walsham (2006) understreger, at det er en fordel når man foretager et interview at lydoptage det, så man har mulighed for at genbesøge dialogen. Dog pointerer han mulige ulemper ved dette, da det både er tidskrævende for forskeren, samt kan det være intimiderende for interviewpersonen, at deres svar bliver optaget, hvilket kan resultere i dem værende mere aflukkede i deres svar (Walsham, 2006).

Når man foretager en fortolkningsanalyse, kan empirien, ifølge Walsham (1995), generaliseres i fire overordnede temaer:

1. Udvikling af koncepter: Når analysen peger på et koncept, som kan belyse det undersøgte felt.
2. Udarbejdelse af teori: Når analysens udførsel kan anvendes som teoretisk tilgang.
3. Udarbejdelse af specifikke implikationer: Når analysen fremhæver relationer mellem to domæner.
4. Bidrag til rig indsigt: Når analysen indfanger indsigter fra læsning af rapporter og resultater fra casestudier, som ikke let kan kategoriseres som begreber, teorier eller specifikke konsekvenser.

(Walsham, 1995).

Som Brinkmann & Tanggaard (2010b) blandt andet også nævner, beskriver Walsham (2006) vigtigheden af at opnå resonans i ens undersøgelse. En god fortolkningsanalyse skaber genklang hos læseren ved at udfordre deres forforståelse men samtidig også være relaterbar for deres egne oplevelser (Walsham, 2006).

7.5.1 Udførsel af fortolkningsanalyse

På baggrund af Elliott, Fischer & Rennies (1999) punkt fire, som beskrevet tidligere i metodeafsnittet, inddrager vi debatindlægget “*skærmfri fremtid*” (Dr.dk, 2024) som ekstern kilde. Debatindlægget bliver transskriberet og analyseret tematisk på samme måde som vores fire interviews med henblik på at identificere ord og fraser, som stemmer overens med sprogkodningerne fra den tidligere udførte tematiske analyse.

Vi anvender fortolkningsanalyse til at undersøge de temaer, vi har defineret gennem vores tematiske analyse med henblik på at forstå både sammenhænge og uoverensstemmelser. Vi har delt de ti identificerede temaer under den tematiske analyse op i fire mere overordnede temaer, som kan ses i tabel 2. Ud fra sprogkodningen i vores tematiske analyse sammenlignes overensstemmelser henholdsvis fra målgruppen, eksperter og debatten (dr.dk, 2024) for at undersøge eventuelle relationer mellem kontekst og anvendte vendinger fra vores sprogkodning.

Skulle der opstå uoverensstemmelser mellem kontekst og anvendte vendinger benyttes anledningen til at fortolke på de forskellige udtalelser, og se hvilke udefra virkende omstændigheder, der kunne have præget deres svar og forforståelse.

Analysen vil være med henblik på Walshams (1995) punkt 3: Udarbejdelse af specifikke implikationer, da vi ønsker at forstå sammenhængen mellem to domæner i vores tilfælde TikTok, som teknologisk artefakt, og begrebet afhængighed. Dette gøres ved at hvert overordnet tema i tabel 2 analyseres separat, for at finde indikationer på tværs af vores kvalitative undersøgelse samt det udefra hentede debatindlæg, hvilket indikerer et mønster af hændelser, der kan fortolkes og generaliseres indenfor analysens rammer.

Overordnet temaer	Underordnet temaer
TikTok	TikTok's format
	TikTok's indhold
	TikTok's tidslinje
	Opmærksomhed
Fællesskab	Anvendelse
	Socialt Miljø
Konsekvenser	Fysiske konsekvenser
	Psykiske konsekvenser
Afhængighedsdannelse	Vanedannelse
	Afhængighedsdannende mønstre

Tabel 2 – tematiske analyseemner delt op i underordnede emner.

7.6 Aktør-Netværksteori

Aktør-Netværksteori er anvendt med udgangspunkt i Venturini (2010) og hans specificering omkring kontroverser samt Jensens (2021) gennemgang af ANT. I vores projekt kan ANT med fordel bruges som analyseværktøj til behandling af vores empiriske data fra de kvalitative interviews.

Aktør-Netværksteori (ANT) opremses kort af Jensen (2021) som studiet af effekterne vedrørende relationer. Metoden studerer blandt andet, hvordan mennesker, bemærkninger, litteratur, værktøjer og maskiner bliver forbundet til hinanden på nye måder, hvor disse relationer kan medføre effekter som viden, magt og teknologi (Jensen, 2021). ANT undersøger derfor, hvordan en gruppe aktører, der kan være menneskelige og ikke-menneskelige, indgår i et fælles netværk, samt hvilken effekt netværket medfører (Jensen, 2021). ANT kan anses for at være

en empirisk filosofi, der undersøger grundlæggende spørgsmål om overstående relationer gennem konkrete casestudier (Jensen, 2021). ANT lægger stor vægt på aktørens forbindelse, hvilket Jensen (2021) også omtaler som netværker. Med udgangspunkt i denne forståelse uddyber Jensen (2021), at samfundet overordnet består af knuder og relationer herunder utal af tråde, strenge og forbindelser. Forbindelsen mellem netværkerne skal ikke forstås geografisk men snarere relationelt.

Det skal dog understreges, at ANT ikke blot handler om at opremse aktører og netværker, idet ANT er en proces, hvor forandringer blandt aktørerne sker konstant (Jensen, 2021). Jensen (2021, s. 90) kalder dette for *translation*, hvor han uddyber, hvordan aktører med forskellige fremgangsmåder og ressourcer prøver at indrullere andre aktører i deres netværk. Translation er en form for hændelse, hvori noget flyttes eller bliver erstattet, hvilket medfører orden eller uorden i en given kontekst (Jensen, 2021). Begrebet bruges som regel i ANT til at beskrive processen, hvori en aktant styrker sin position ved at associere sig med andre aktører (Jensen, 2021).

Venturini (2010) beskriver, hvordan ANT yderligere kan undersøges gennem kortlægning af kontroverser, som en metodisk tilgang, med det formål at kunne observere og beskrive sociale debatter hovedsageligt indenfor teknovidenskabelige problematikker. Fremgangsmåden for denne metode indebærer ikke konceptuelle antagelser og kræver ingen metodiske protokoller (Venturini, 2010). De eneste instrukser Venturini (2010) præsenterer er "*bare observer og beskriv kontroverser*" (Venturini, 2010, s. 259). Her skal der især lægges mærke til anvendelsen af "bare" og "kontroverser" grundet deres betydning. Ordet "bare" indikere mindst tre konsekvenser når det kommer til social videnskab (Venturini, 2010).

1. Den første konsekvens forekommer i sammenspil, som nævnt ovenfor, med social kortlægning uden behov for specifikke teorier eller metoder. Venturini (2010) opfordrer forskeren til ikke at lave forundersøgelser for at bibeholde den nysgerrige tilgang til observationen (Venturini, 2010).
2. Den anden konsekvens er, at forskeren ikke kan foregive objektivitet, bare fordi de overholder nogle teoretiske eller metodiske retningslinjer. Objektivitet kan kun opnås ved at udvide observationspunkterne (Venturini, 2010). Derfor vil kontroverskortlægning ikke fungere med en enkelt filosofi eller protokol og opfordrer derimod til teoretisk og metodologisk promiskuitet (Venturini, 2010).

3. Den tredje konsekvens af "bare" er, at det tvinger forskeren til at evaluere deres attitude overfor undersøgelsens subjekter. Udgangspunktet i kontroverskortlægning er, at aktørerne, i et socialt fænomen, ofte er de mest informerede, og man bør derfor ikke afvise en aktørs viden udelukkende, fordi den ikke er videnskabeligt baseret. (*Venturini, 2010*).

De tre førnævnte konsekvenser giver en forståelse for kortlægning af en kontrovers, hvor man ikke skal afgrænse sin observation til en singular metode eller teori. Derimod skal forskeren observere fra flest mulige synspunkter og inddrage aktørernes holdninger fremfor egne opfat- telser (*Venturini, 2010*).

Venturini (2010) sammenligner kompleksiteten af sociale kontroverser med magma. Ligesom sten i magma så er sociale kontroverser både flydende og solide på samme tid. Den konstruerer og rekonstruere konstant, da der er trådløse overgange mellem flydende og solid – og selvom noget størkner, kan det smelte og blive flydende på ny (*Venturini, 2010*).

Venturini (2010) præsenterer kortlægningens opbygning i form af fem faser. I første fase indgår udtalelser omhandlende emnet samt undersøgelser af deres tekstuelle forekomst for at opnå bedre formidling heraf. Efterfølgende skal disse udtalelser fører videre til en identifikation af kontroversens aktører. Ifølge ANT eksisterer der ikke isolerede aktører, og det næste skridt er derfor at identificere deres netværker (*Venturini, 2010*). Det er herefter Venturinis (2010) umiddelbare forståelse, at størstedelen af aktører ønsker stabilitet og mener, de identificerede netværker bør undersøges med henblik på forståelse for aktørernes holdninger. I sidste fase ser forskeren på kontroversen med henblik på den objektive virkelighed uanset aktørernes hold- ninger. Ved at se på virkeligheden som den er, kan forskeren analysere, hvorfor der er nogle, som er uenige med den (*Venturini, 2010*).

7.6.1 Anvendelse af ANT herunder observation og kortlægning

Vi har, efter Venturinis (2010) opfordring om at man "bare" skal ud og observere kontroverser, gennemført flere observationer af relevante aktører. De første to observationer vi foretog, er de tidligere nævnte interviews samt undersøgelse af debatindlægget på DR2 (*dr.dk, 2024*). Yderligere har vi observeret en ekspert i neuromarketing, hvis synspunkt var markant anderledes end de første to observationer. Heraf identificeres de netværker, som forbinder de forskellige

aktører ved en aktør-kortlægning med henblik på, at disse kan understøtte vores fortolkningsanalyse.

ANT vil ikke være vores primære analysemetode, da projektets fokus omhandler at undersøge hvorvidt TikTok, som teknologisk artefakt, har afhængighedsskabende karakter. ANT kan derfor bidrage positivt til forståelsen af, hvordan en teknologi, som TikTok, integreres og udbredes i vores samfund.

Observation af ekspert

Som nævnt har vi, udover vores interviews og fortolkningsanalyse med DR2's debatindlæg (*Dr.dk, 2024*), foretaget en observation hos firmaet Neurons i Høje Taastrup, tirsdag den 16. april.

Her havde vi et privat møde med Niclas Debois, som er fungerende projektleder hos Neurons. Neurons arbejder med neuromarketing, som omhandler, hvordan man kan bruge viden om menneskets psyke til at lave bedre markedsføring. Dertil har de arbejdet specifikt med TikTok og lavet en undersøgelse (*TikTok for Business, 2021*), som påviser at TikTok er det bedste medie til at opfange og fastholde brugerens opmærksomhed. Mødet forløb sig således, at Debois først havde en halv times oplæg, plus eventuelle spørgsmål undervejs, hvorefter vi havde femten minutter til opfølgende spørgsmål. Vi fik ikke muligheden for at lydoptage observationen grundet følsomme informationer. Vores forventninger til mødet var at opnå indsigt og forståelse for TikTok's format set fra et udefrakommende perspektiv.

Aktør-kortlægning

Ud fra ANT, og specielt Venturini (2010), har vi valgt at bruge ANT til at lave en aktør-kortlægning over de aktører, som vi har observeret gennem vores empiriindsamling. Vi tog udgangspunkt fra indholdet i vores tematiske analyse og heraf identificerede aktørerne. Med aktører menes der elementer, som er relevante for problemstillingen TikTok og afhængighed.

Aktørerne opdeles i menneskelige og ikke-menneskelige i tabel 3.1:

Menneskelige aktører	Ikke-menneskelige aktører
<ul style="list-style-type: none"> • Brugeren • Psykologer • Skolelærer • Politikere • Influencere • Venner • Familie • Tech giganter • Neurons • Læger • Filosofere/professorer • WHO 	<ul style="list-style-type: none"> • TikTok • Telefon • Vaner • Koncentration • Overspringshandlinger • Tid • Sociale normer • Socialt behov • Fællesskab • Popularitet • Korte videoer • Identitet • Magt/kontrol • Andre sociale medier • Dopamin • Information • Algoritmen • Brugerflade design • Reklamer • FOMO • Underholdning • Afslapning • Stimulerende • Kedsomhed • Ensomhed • Forventninger • Usikkerheder • Dannelse

	<ul style="list-style-type: none"> • Trang • Selvværd • Sårbarhed • Trivsel • Mistrivsel • Angst
--	--

Tabel 3.1 – menneskelige og ikke-menneskelige aktører

De ikke-menneskelige deles op i tabel 3.2 i yderligere underkategorier af hensyn til præcision og overblik.

Teknologiske aktører	Følelsesmæssige aktører	Adfærdsmæssige aktører
<ul style="list-style-type: none"> • TikTok • Telefon • Korte videoer • Andre sociale medier • Algoritmen • Information • Brugerflade design • Reklamer 	<ul style="list-style-type: none"> • Fællesskab • FOMO • Underholdning • Kedsomhed • Ensomhed • Usikkerheder • Selvværd • Sårbarhed • Angst 	<ul style="list-style-type: none"> • Vaner • Koncentration • Overspringshandlinger • Tid • Sociale normer • Socialt behov • Popularitet • Identitet • Magt/kontrol • Dopamin • Afslapning • Stimulerende • Forventninger • Trang • Trivsel • Mistrivsel • Dannelse

Tabel 3.2 – ikke-menneskelige aktører delt op i underkategorier

Dernæst har vi placeret aktørerne i netværker med overskrifterne økonomiske, sociale, teknologiske og kognitive netværker.

Alle vores identificerede aktører fremkommer direkte fra vores sprogekodning, observationer og interviews. Disse er placeret i netværker, som ses i tabel 3.3, med relevans til vores problemfelt med henblik på at opdele aktørerne baseret på, hvordan eller hvorfor de har indflydelse angående anvendelse af TikTok.

Økonomiske netværker	Sociale netværker	Teknologiske netværker	Kognitive netværker
<ul style="list-style-type: none"> • Tech giganterne • Reklamerne • TikTok • Influencere • Underholdning • Psykologer • WHO • Læger • Tid • Information • Magt/kontrol • Neurons • Politikere 	<ul style="list-style-type: none"> • Influencere • Socialt behov • Brugeren • Dannelse • Skolelærer • Venner • Familie • Fællesskab • SoMe • Popularitet • FOMO • TikTok 	<ul style="list-style-type: none"> • Brugerflade design • Korte videoer • Telefon • Algoritmen • TikTok • Magt/kontrol 	<ul style="list-style-type: none"> • Selvværd • Usikkerheder • Sociale normer • Ensomhed • Stimuli • Identitet • Vaner • Forventninger • Trang • Koncentration • Sårbarhed • Afslapning • Kedsomhed • Filosofer/professorer • Overspringshandlinger • Dopamin • Trivsel • Mistrivsel • Angst

Tabel 3.3 – aktørerne som placeret i netværker

Netværkerne i tabel 3.3 illustrerer kontroversens kompleksitet, grundet de forskellige aspekter af aktører, som medvirker til anvendelsen af TikTok.

8. Analyse

I følgende analyse vil vi berøre vores observation med Neurons med henblik på trin 1, samt skabe et overordnet grundlag for vores efterfølgende fortolkningsanalyse af vores fire interviews og debatindlægget. De fire interviews samt debatindlæg analyseres henholdsvis efter de fire overordnede temaer angivet i tabel 2, hvor trin 1, 3 og 6 inkorporeres, som beskrevet i metodeafsnittet.

8.1 Analyse af møde hos Neurons

Til første del af analysen tages der udgangspunkt i mødet med Debois og trin 1 i TRIN-modellen. Her anvender vi trin 1 med fokus på TikTok's behov for at fastholde brugerens opmærksomhed og øge deres forbrug, som angiveligt kan føre til en afhængighedsdannelse.

Som nævnt i metodeafsnittet, er det første der sker, når man åbner TikTok mødet med ens FYP, og brugeren kan komme i gang med at scrolle. Yderligere har TikTok gjort det nemt bare at scrolle videre til næste video, hvis man ikke finder den nuværende interessant. Debois mener, at det er det korte videoformat, der er den primære faktor i, hvorfor TikTok er de bedste i øjeblikket til at fange og fastholde brugernes opmærksomhed. Debois uddyber yderligere, at TikTok fanger brugerens opmærksomhed på 0,1 sekund, hvorimod andre platforme først opnår dette efter 0,6 sekunder.

Debois lægger stor vægt på reaktionstid, når Neurons skal evaluere reklamer på TikTok. Han kalder dette for fast response test (FRT) og siger, at når valget er nemt, er reaktionerne hurtigere (Niclas Debois, 16. april, 2024). Hurtig reaktionstid er essentielt ifølge Debois, fordi når det kommer til sociale medier, har man kun ét sekund til at fange brugerens opmærksomhed. Debois hævder yderligere, at selvom andre sociale medier er begyndt at adoptere dele af TikTok's format i form af reels, kan de ikke hamle op, fordi brugeren selv skal gå ind på den funktion. Debois' synspunkt argumenterer for, at TikTok's funktioner succesfuldt bidrager til oprettelsen af brugerens opmærksomhed samt fastholdelse. Han uddyber dette ved at beskrive, at hver gang vi ser noget behageligt, frigives der lidt dopamin i hjernen. Efterfølgende sammenligner Debois ovenstående med, når brugeren ser en tilfredsstillende video på TikTok, resulterer dette i udløsningen af små dopamin-spikes. Han fremlægger ovennævnte, som belæg for at appen er afhængighedsdannende (Niclas Debois, 16. april, 2024).

8.2 Analyse af interviews

I det kommende afsnit vil vi analysere den indsamlede empiri fra vores interviews og debatindlæg med henblik på vores tematiske analyse, som beskrevet i metodeafsnittet. Det første underafsnit analyseres ud fra trin 1 for yderligere at identificerer TikTok's indre mekanismer og processer. Det andet underafsnit analyseres ud fra trin 6 med henblik på at undersøge, hvorfor TikTok er en attraktiv platform for dens brugere. Det tredje underafsnit analyseres ud fra trin 3 med henblik på at identificere de utilsigtede effekter, appen TikTok, som teknologisk artefakt, har på både individ- og samfundsniveau med særligt fokus på anvendelse af TikTok inden for vores målgruppe. I det sidste underafsnit fokuserer vi på udtalelser som understøtter, at anvendelsen af TikTok kan være afhængighedsdannende.

8.2.1 TikTok

Før platformen skiftede ejer og navn gik den under navnet Musical.ly, som nævnt i indledningen. Denne ældre version af TikTok havde vores målgruppeinterviews kendskab til, da de selv havde brugt den. De mente blandt andet at Musical.ly var "cringe" (bilag M1), som hentyder til en skuffende platform. Efter retningsskiftet ændrede indholdet sig hovedsageligt fra dansevideoer til talevideoer, mens indholdet stadig blev uploadet af brugerne.

"I starten var det meget mærkeligt hvis man fik en talevideo og ikke en dansevideo (Musical.ly), men nu er det mærkeligt hvis man får en dansevideo og ikke en talevideo (TikTok)." (bilag M1).

"Musical.ly var meget mere en danseapp, og sådan noget. Sådan lidt mere, du ved, cringe. Meget mere 2017 agtigt." (bilag M1).

Grundet ændringen af indholdet og nye interaktive muligheder, har det medvirket til fællesskaber og fællesinteresser fra bruger til bruger på TikTok.

”Det TikTok var vældigt godt på var at var at fange min interesse, og det som de var særligt gode til, er algoritmen. Hver video var interessant, og jeg kunne lese alle kommentarer.” (bilag M3).

Udover kommentarer og likes kunne man også sende videoer fra TikTok til andre brugere på tværs af sociale medier, også selvom personen der modtog videoen, ikke havde TikTok.

”Man kan godt for eksempel sende videoer til hinanden, og man kan godt have samtaler derinde, men det er mest reaktioner man sender til hinanden. Det er ikke rigtigt samtaler [...]” (bilag M1).

Formatet er gået viralt og andre platforme som Facebook, Instagram, og YouTube har inkorporeret kort videoformat med brugertilpasset indhold. Dette hentyder en øget popularitet af formatet grundet udbredelsen.

” [...] short format videos er det som TikTok startet med som Instagram og Facebook inkorporerte også YouTube shorts. Alle disse plattformene måtte adoptere stilen fordi det er det som fungerer.” (bilag M3).

Resultatet af de mange brugere og delefunktionen af videoerne tyder på et hurtigt voksende etableret online fællesskab med fælles interesser på tværs af netværk.

” [...] jeg tror faktisk at det nok også hænger sammen med at folk viser ting til hinanden indbyrdes, også griner de, fordi de fik den samme video på deres feed, fordi der også er et fællesskab i det. [...] Altså de forskellige som laver videoerne får forskellige følgere. De følgere er jo så et fællesskab, som har en fælles interesse eller fælles nævner for den creator. Så hvad end det kan være, kan du være en del af en masse fællesskaber.” (bilag M2).

Som nævnt i indledningen, består TikTok af funktioner, der har tiltrukket mange nye brugere. I vores målgruppeinterviews spurgte vi, med henblik på trin 1 i TRIN-modellen, hvilke funktioner de mente der kendetegnede TikTok. De havde fokus på let tilgængelighed og korte videoer som platformens primære funktioner. Derudover nævner vores ekspert det korte videoformat, samt beskriver opbygningen som værende afhængighedsdannende grundet mediet aldrig stopper. Han pointerer samtidig en konstant mulig underholdning og sammenlignet med vores målgruppeinterviews, der beskriver dette som værende en grund til deres opmærksomhed nemt bliver fanget, kunne det tyde på en platform med fokus på fastholdelse.

”Altså det fanger jo helt klart bare opmærksomhed hurtigt. Så du har en kort video der er sjov og du kan få mere af det hvis du swiper og bliver og det er jo attraktivt for mange, også for mig selv.” (bilag M2).

Eksperten taler fortsat om TikTok’s format og de mekanismer, han mener TikTok gør brug af for fastholdelse af brugerne i så lang tid som muligt. Herunder beskriver han skræddersyet indhold som en fastholdelsesmekanisme.

” [...] den (TikTok) kender sin målgruppe og har masser af content og har virkelig mulighed for at tilpasse det til den enkelte bruger.” (bilag E1).

Eksperten beskriver skræddersyet indhold som opmærksomhedsskabende ved, at TikTok kender den enkelte bruger, som dermed bliver fanget af indholdet, hvilket kan resultere i øget forbrug. Dette understøttes yderligere af det empiriske grundlag af Debois fra Neurons, fremlagt i metode under ANT og tidligere i analysen. Han udtaler, at TikTok’s korte videoer og brugertilpasset indhold er en af hovedaktørerne for fastholdelse af brugerne.

I debatten om skærmfri fremtid (*Dr.dk, 2024*) fokusere deltagerne på, hvordan TikTok fastholder brugere med deres indhold.

” [...] børn og unge bliver hængende en lille smule mere. Så de tager den næste video med [...]” (dr.dk, 2024; bilag D1, M.F.).

Vores målgruppeinterviews beskriver TikTok's unikke evne til at fastholde brugeren blandt andet på grund af, at indholdet kun omfatter egne interesser. Dette, i kombination med det uendelige feed, indikerer en beskæftigelse uden kedsomhed, hvor mange timer kan gå på at udforske dette nye og spændende format.

”Plutselig har du en plattform, og det eneste du skal er å bevege din tommelfinger og får hele din verden som er tilpasset deg på det ene swipe og du kan swipe igjen og igjen.” (bilag M3).

8.2.2 Fællesskab

Vores målgruppeinterviews ser TikTok som et alsidigt redskab til både information, underholdning, inspiration og afslapning. De oplever en markant udvikling i deres forbrug af appen, og anvender den til at følge influencere og kendisser. De lægger ikke kun vægt på det sociale miljø, identitetsdannelse og fællesskab, men også på behovet for konstant stimulans. Dette antyder, hvordan brugeren kan blive præget af det sociale miljø, der findes på TikTok, som de gerne vil være en del af.

”Etterpå brukte jeg den faktisk på nyhetsmedie som kilde. Der jeg fikk mange av mine informasjoner fra TikTok og så det videre. Jeg fikk også tips & triks, anbefalinger til reisesteder, og mat oppskrifter.” (bilag M3).

”Det TikTok var veldig godt på var at var at fange min interesse, og det som de var særligt gode til, er algoritmen. Hver video var interessant, og jeg kunne lese alle kommentarer. Jeg var veldig obsessed med et par kjendiser [...]” (bilag M3).

Ekspertens synspunkt fokuserer på identitetsdannelse og fællesskab, men er kritisk overfor ideen om, at konstant stimulans kan være en form for afslapning. Han påpeger det høje forbrug

af TikTok og bekymrer sig om, hvordan det påvirker brugeren mentalt og kan give et forvrænget billede af virkeligheden.

” [...] altså virkelighedsforvrængende på alle mulige måder, som påvirker især unges menneskers selvværd og selvbilleder, forventninger [...]” (bilag E1).

Debatten (*dr.dk, 2024*) afspejler en mere nuanceret tilgang til TikTok's indflydelse på det sociale miljø. Der diskuteres både positive og negative aspekter, som afspejles i dette citat af IT-direktør Natasha Friis Saxberg: ”For de unge, som bruger det til at styrke deres sociale fællesskaber og relationer, ja. Til de unge, der bliver udsat for noget negativt, nej. Men dem skal vi passe på, uanset hvad. For de er også sårbare når de ikke er på sociale medier” (*dr.dk, 2024*; bilag D1, N.F.S). Her understreger Saxberg ikke kun, at sociale medier kan styrke sociale fællesskaber og relationer, men også at det kan påvirke de unges sociale dannelse. Der bliver desuden sat fokus på den digitalisering af samfundet og folkeskolen, der sker gennem brugen af skærme i undervisningen.

”Blandt andet, mobilfri skoler, mobiltelefoner hører ikke til i folkeskolen. De skal ikke være der. Det er der ingen grund til.” (*dr.dk, 2024*; bilag D1, B.V.).

Sammenlignet viser målgruppeinterviewsne, debattens (*dr.dk, 2024*) og ekspertens synspunkter en kompleksitet i forståelsen af TikTok's indflydelse på det sociale miljø. Der opstår spørgsmål omkring balancen mellem fordele og ulemper ved brug af appen, samt hvordan den påvirker brugerens identitet, fællesskab og sociale forhold.

” [...] der jo utrolige meget som i virkeligheden handler om identitet nedenunder, altså det der med at være med i et fællesskab, ikke føle sig udenfor et fællesskab [...]” (bilag E1).

Mens målgruppeinterviewsne ser TikTok som en positiv og alsidig platform, ser eksperten det mere skeptisk og påpeger potentielle negative effekter. Diskursen om TikTok's rolle i samfundet afspejler diskussionen omkring sociale mediers indflydelse på vores liv. Nogle mener, at det kan styrke fællesskaber og relationer, mens andre ser det som en trussel mod de unges sociale dannelse.

”Istedenfor at fant inspirasjon et annet sted så var det bare TikTok som var main.” (bilag M3).

I forhold til trin 6 ses der en enighed på tværs af undersøgelsen om, at TikTok's fordel ligger i, at det er en meget socialt præget app. Når man ser på de fem faser, som beskrevet af Rogers (1983) i teori afsnittet, er det nemt at forestille sig, hvordan TikTok kan komme forbi det femte stadie og for alvor implementere sig i samfundet. Især blandt målgruppen, som er førstehåndsbrugere, ses en tendens til at bruge TikTok fordi andre også gør det, og hvorfor det her styrker deres sociale fællesskab.

8.2.3 Konsekvenser

Ifølge vores ekspertinterview anses en afhængighed først for at være til stede, når det har en slagside, hvilket indebærer negative fysiske eller psykiske konsekvenser for enten individet selv eller pårørende.

“ [...] jeg tænker det vigtige omkring afhængighed er jo at der skal være en eller anden slagside omkring det. Det vil sige der skal et eller andet der gør ondt på, for at man kan tale om det sådan er en negativ afhængighed.” (bilag E1).

Når vores målgruppeinterviews beskriver, den effekt TikTok har på deres hverdag, indebærer det en reduceret koncentrationsevne, samt en følelse af nedsat mental kapacitet eller klarhed. Yderligere beskriver de en følelse af rastløshed som følge af tilvænning til det korte videofor-
mat TikTok anvender.

“ [...] især noget med altså evnen til at koncentrere sig i længere tid, og jeg tænker også med søvn.” (bilag E1).

“Det vil gå utover din konsentrasjon og informasjon. Skape brainfog og rastløshet.” (bilag M3).

Vores målgruppeinterviews beskriver, hvordan brugen af TikTok bidrager til en mere uoverskuelig hverdag. Yderligere beskriver de at have udviklet en trang efter dopamin, samt hvordan FOMO-fænomenet, som beskrevet i problemfeltet, påvirker deres behov for at bruge TikTok.

“ [...] det er jo nok den FOMO nærmest, fordi du ikke er deltagende i aktiviteten. Det er lidt ensomt.” (bilag M2).

“Den gir deg jo et spike av dopamin og fordi det er så lett et swipe og få det neste spike så er du på en konstant craving av dopamin [...]” (bilag, M3).

Ekspertinterviewet har et større fokus på konsekvenserne af et højt forbrug af sociale medier og TikTok. Dette inkluderer flere langsigtede fysiske konsekvenser som søvnmangel, koncentrationsbesvær og nedsat synsevne. Eksperten beskriver også konkrete fysiske tegn på afhængighed som trang og aggressivitet.

“ [...] dem som er afhængige af det, de siger at det bliver sådan meget aggressive, hvis ikke de får muligheden for at sidde og lave det de gerne vil eller som deres afhængighed er [...] Meget konkrete fysiske tegn på at den der trang for en til at gøre ting, som man måske slet ikke ville gøre, hvis man var i sine fulde fem og ikke havde den der afhængighed.” (bilag E1).

“ [...] jeg tænker også med søvn. [...] Hvad det har af negative konsekvenser, for din koncentrationsevne og i princippet også dit syn.” (bilag E1).

I debatten (*dr.dk*, 2024) beskrives der også, hvordan sociale medier og TikTok er med til at påvirke risikoen for angst, depression og ensomhed, hvilket også kan medføre mistrivsel. Psykolog Aida Bikic understøtter dette med følgende citat:

“Hvis man er pige og har over tre timer sociale medier om dagen, så har man fordoblet risiko for depression og angst.” (*dr.dk*, 2024; bilag D1, A.B.).

”Og der er også et paradoks i, at man er på de sociale medier, men unge har aldrig været så ensomme, som de er i dag.” (*dr.dk*, 2024; bilag D1, A.B.).

Der udtrykkes en bekymring for, hvordan de unges evne til at indgå i et ’rigtigt’ venskab påvirkes, hvilket understøtter ovenstående tendens til mistrivsel blandt unge. Psykolog Aida Bikic udtrykker således:

“Det er ikke det samme, jeg har også talt med unge, der kun har haft online fællesskaber. Og de siger, at jeg faktisk ikke har lært, hvordan man indgår i et rigtigt venskab.” (*dr.dk*, 2024; bilag D1, A.B.).

Yderligere beskriver skolelærer Thomas Højhus, hvordan folkeskoleelevers koncentrations- og opmærksomhedsspændevide nedsættes, hvilket kan skyldes det korte videoformat, som eksempelvis TikTok anvender.

”Det er ligesom, at deres attention span er blevet enormt kort.” (*dr.dk*, 2024; bilag D1, T.H.).

På baggrund af vores empiriske data har vi erfaret, at vores målgruppeinterviews i mindre grad beskriver fysiske konsekvenser, og i højere grad, hvordan brugen af TikTok påvirker deres hverdag og produktivitet.

“Ja, det gik utover meg selv [...] De hverdagslige ting jeg skulle gjøre, og kun det var uoverskuelig fordi jeg mistet meg selv i den loop.” (bilag M3).

Tid var et gennemgående emne i vores målgruppeinterviews, da alle beskrev, hvordan TikTok's format fangede deres opmærksomhed og resulterede i mange timeres brug, hvormed andre aspekter af deres liv blev nedprioriteret.

“ [...] hvor man ligesom spilder tid, altså du har nogle korte pauser [...] så åbner du bare appen, men når jeg skulle slappe af, kunne jeg mærke at det ikke hjalp mig rigtigt. Så jeg ladet måske halvt op, også endte jeg med at bruge dobbelt så lang tid end hvis jeg havde siddet med en bog eller lukkede øjnene hvis det giver mening.” (bilag M2).

Psykolog Aida Bikic beskriver i debatten (*dr.dk, 2024*), at hun oplever unge have svært ved at administrere deres tidsforbrug i forbindelse med brugen af TikTok.

“ [...] Jeg har det dårligt, jeg føler jeg har spildt min tid.” (dr.dk, 2024; bilag D1, A.B.).

Ovenstående kan sammenlignes med de tidligere nævnte kriterier WHO har opsat for klassificering af afhængighed (*Düring, 2022*) herunder disse tre konkrete:

- Svækket evne til at styre indtagelsen, standse eller nedsætte brugen.
- Svært ved at nedsætte og stoppe forbruget (toleranceudvikling).
- Dominerende rolle i forhold til, hvordan man prioriterer og bruger sin tid.

(Düring, 2022).

Konsekvenserne, der nævnes på tværs af flere målgruppeinterviews, er ensomhed og ændringer i sociale fællesskaber samt usikkerheder og urealistiske kropsidealer som følge af indholdet på platformen (bilag M2, bilag M3).

“ [...] fordi der også er et fællesskab i det. Altså vi har samme feed, prøv lige at se hvad jeg har sendt dig af ham her.” (bilag M2).

“Andre av dem var veldig kropp fikserte og hadde sagt til viss grad dårlig forbilde for unge jenter.” (bilag M3).

Appens indhold skaber også bekymring i debatten (*dr.dk, 2024*), hvor Højhus kalder indholdet skadeligt og påpeger, hvordan det påvirker eksempelvis unges forbrug og adfærd:

“Den teknologi, vi tilbyder børn nu, er så superskadelig. Og det er fuldstændig uden etiske overvejelser, hvordan man har 10-årige piger til at sidde og se videoer om rynkecreme. Og gå ud og bruge alle deres lommepenge på at købe rynkecreme.” (dr.dk, 2024; bilag D1, T.H.).

Disse bekymringer understøttes af vores ekspertinterview, hvor appens indhold beskrives som en forvrænget version af virkeligheden.

“ [...] virkelighedsforvrængende på alle mulige måder, som påvirker især unge menneskers selvværd og selvbilleder, forventninger til hvad skal man være for en person.” (bilag E1).

I debatten (*dr.dk, 2024*) ses der hvorvidt målgruppens synspunkt på de sociale fordele ved TikTok og skærmb brug kan opvejes, mod de konsekvenser det har på børn, unge og samfundet. Højhus beskriver de konsekvenser, det har for børnenes skolegang, psykisk velvære og folkeskolen.

“Da jeg var nyuddannet lærer og trådte ind i en lokale, så var der typisk 2, 3, 4 elever, du vidste, der krævede lidt ekstra [...]. Når jeg træder ind i en klasse nu, så vil jeg faktisk sige, at det hele er vendt på en tallerken. Jeg kan pege 2-3 elever

ud, så man kan sige, at her kører det sgu. Og det er i den milde ende koncentrationsbesvær, fordybelsesevne. Så går vi op ad stigen, så bliver det ængstelighed og angst osv. Og så går vi op i det, der hedder fravær og skole [...] Og selvskade og indlæggelse på psykiatrisk afdeling.“ (dr.dk, 2024; bilag D1, T.H.).

Højhus tegner et billede af et dysfunktionelt skolesystem og lægger vægt på, hvor store konsekvenser dette også har for børnenes læring. Emnet diskuteres med henblik på, hvorvidt der skal indføres skærmfri skole. Hans observationer understøttes af både vores målgruppeinterviews og ekspertinterview, der alle beskriver symptomer som nedsat koncentrationsevne, søvnproblemer og rastløshed (bilag M2; bilag M3; bilag E1).

Gennem vores interviews, samt i debatten (dr.dk, 2024), er det kun vores målgruppeinterviews, der fokuserer på, hvilke konsekvenser det kan have for dem at stoppe med at bruge TikTok. Herunder, som tidligere nævnt af M2 og M3, FOMO og en trang til at vende tilbage til appen (bilag M2, bilag M3).

Dette kan skyldes, at det udelukkende er vores målgruppeinterviews, som har førstehåndserfaring med konsekvenserne af brugen af TikTok, og dermed også er bedst i stand til at identificere og kommunikere disse konsekvenser. Influencer Astrid Olsen bakker op om dette sociale fællesskab i debatten (dr.dk, 2024) og understøtter det med sin egen oplevelse af at være blevet socialt dannet online.

“ [...] det er der, hvor at al min identitet er blevet fundet. Det er der, hvor jeg har fundet mig selv.” (dr.dk, 2024; bilag D1, A.O.).

Vores målgruppeinterviews har en dybere forståelse for de sociale konsekvenser, eftersom de aktivt har oplevet disse følelser og situationer. Eksperten har et mere objektivi-t perspektiv, men en begrænset forståelse af, hvordan brugen af appen påvirker målgruppens sociale relationer, da han ikke selv benytter appen.

“Det er jo bare, jeg har jo ikke TikTok selv [...]” (bilag E1).

På baggrund af vores empiriske grundlag, kan vi påpege flere utilsigtede effekter, i form af de konsekvenser anvendelsen af TikTok har for både brugeren og samfundet. Yderligere ses en sammenligning mellem disse og WHO's officielle kriterier.

8.2.4 Afhængighedsdannelse

Der er uoverensstemmelse mellem resultaterne fra vores målgruppeinterviews og de synspunkter, der fremkommer fra eksperten og debatindlægget (*dr.dk, 2024*) vedrørende deres opfattelse af stimulans. Vores målgruppeinterviews udtrykker brugen af TikTok som et godt redskab til afslapning, hvor eksperten og debatten (*dr.dk, 2024*) begge fremstår bekymrede overfor dette konstante behov for stimuli.

Der er tydeligt fokus på, samt forståelse for, at TikTok er en højt stimulerende app. I målgruppen er der bred enighed om at TikTok's evne til at stimulere, driver deres vanemæssige forbrug af appen. Vores målgruppeinterviews påpeger et andet aspekt af vanedannelse, der kommer af en tilvænning til et specifikt socialt medie og beskriver en tilbøjelighed til at bruge TikTok frem for at prøve noget nyt.

”Så jeg tror sociale medier er meget vanedannende. Så det du er vant til at bruge er bare det du går ind på igen.” (bilag M1).

Dertil beskriver målgruppen en forventning om stimulation ved brug af TikTok. Hertil beskriver de en belønning i form af dopamin, når de ser videoerne.

”Det lyder skørt, men jeg forventede den slags stimulation eller sådanne stimuli [...]” (bilag M2).

” [...] fordi det hele er så dopamin rewarding og hele systemet blir boostet av videoene [...]” (bilag M3).

Ligeså anerkender eksperten, at TikTok er stimulerende og udviser bekymring for et behov om konstant stimulation.

”Jeg tænker bare for mig at se, så er det ikke, der er ikke noget ro i det der, der er ikke noget afslapning, der er netop stimuli i det. Så jeg synes det er mærkeligt at man ligesom kan koble af på TikTok [...]” (bilag E1).

En bekymring eksperten deler med debatten (*dr.dk, 2024*), er den effekt stimulans kan have på elevens koncentrationsevne.

” [...] elever starter en time med at logge ind på alle mulige sider, som ingen faglig relevans har. Og det er, fordi det er hurtigt, og det er stimulerende, det er hyper-stimulant, men når de så skal til at lære om Martin Luther Kings tale i Washington, så tager det længere tid, og det er det, der udfordrer dem. Det er ligesom, at deres attention span er blevet enormt kort.” (dr.dk, 2024; bilag D1, T.H.).

Derimod når vi taler med målgruppen, beskriver de netop TikTok som et middel til afslapning og afkobling fra dagligdagen.

” [...] hvis jeg bare har brug for at slappe helt af og der ikke er helt stille, så er TikTok godt.” (bilag M1).

Overstående citat kan indikere, at TikTok’s format, ved brug af korte videoer, tilbyder brugeren et muligt intimt miljø, som kan assimileres med deres forståelse for afkobling og afslappelse.

Når vi snakker med målgruppen, spørger vi ikke direkte ind til deres mening om, hvorvidt TikTok er afhængighedsskabende, men i stedet om deres anvendelse af og oplevelser med appen for at få bedre indsigt i, hvordan dette kan tolkes som afhængighedsdannende adfærd. Målgruppen fortæller, hvordan de især bruger appen til overspringshandlinger i forhold til skolen og lektier.

”For eksempel i dag kan det godt være jeg kommer til at kigge lidt på TikTok i stedet for at lave kemi hele tiden, men det er også fordi jeg først skal op (til en prøve) på tirsdag, eller har det på tirsdag. Så jeg ved jeg har tid.” (bilag M1).

Ekspertens udtalelser antyder, at der er dele, som både argumenterer for at målgruppens anvendelse af TikTok er helt harmløs, og at han ikke er så bekymret for overspringshandlinger. Tværtimod argumenterer han for, at en overspringshandling kan være gavnlig og give hjernen en pause, hvis man er gået i stå med eksempelvis sine lektier.

”Der kan jo ligge meget inspiration i det man laver i sin overspringshandling. Så det tror jeg ikke jeg ville være så nervøs for, ikke hvis man får lavet sine ting.”
(bilag E1).

Dog fortæller han, at overspringshandlinger stadig kan resultere i noget negativt, hvilket han beskriver på samme måde som med vanedannelse, at hvis der forekommer en slagside, så er der grund til bekymring.

”Men hvis det går op i at, det er jo sådan nogle ting [...] som så gør at man ikke hænger sammen i løbet af dagen og måske ikke kan møde i skole osv.” (bilag E1).

Ekspertens udtalelser er interessante, fordi netop overspringshandlinger er noget, målgruppen oplever som værende negativt. De deler blandt andet oplevelser af ikke at have kontrol over deres egen tid.

”Det jeg følte over mest var mine følelser at jeg mistet kontroll over tid og mitt liv.” (bilag M3).

” [...] men i nogle situationer, kunne jeg godt føle at jeg er et forfærdeligt menneske, fordi jeg hellere havde lyst til at bare swipe på TikTok.” (bilag M2).

Eksperten betragter ikke overspringshandlinger som en faretruende adfærd, medmindre der fremtræder slagsider, når det kommer til afhængighedsdannelse. Yderligere kan målgruppens ovenstående citater fortolkes, som deres oplevelser af overspringshandlinger har været af afhængighedsdannende karakter på baggrund af ekspertens holdning.

Eksperten fortæller først, at udviklingen af afhængighed er en proces, som starter med en følelse af noget der mangler – en mangeltilstand. Dette kan udvikle sig til en vane, hvor denne mangelsubstans udfyldes.

” [...] efterhånden som man bliver ved med at blive opslugt af det, så vil det netop være at så der lige pludseligt bliver en mangeltilstand fordi man ikke har det der [...]” (bilag E1).

” [...] der er oplevelse af en eller anden mangelsubstans fordi man ikke får det man har brug for.” (bilag E1).

De to ovenstående citater kan sammenkobles med citatet, hvor M1 associerer TikTok med afslapning, og kan videre forstås til, at TikTok udfylder denne mangelsubstans.

Som nævnt tidligere i analysen, fortæller eksperten, at det først er, når vanen begynder at få slagsider eller ofre, at man kan begynde at reflektere over en mulig afhængighedsdannelse. Man oplever en trang, som man ikke har kontrol over.

” [...] men hvor ligesom er en eller anden trang som har overtaget, at det ikke er en selv der bestemmer hvor meget man må bruge det eller hvor ofte man må bruge det, men det bliver nærmeste styret af noget andet af ens trang til det. Og det har så en eller anden slagside i forhold til at der er nogle ofre i det.”
(bilag E1).

Eksperten lægger meget vægt på, at afhængighed er meget nuanceret, og at det ikke er forudsigeligt, da man ikke kan sige, at én ting unægteligt er afhængighedsskabende. Han mener, at

afhængighed er meget betinget af individet, da nogle er mere sårbare eller mangler selvdisciplin. Han mener, at TikTok har en afhængighedsskabende karakter, men er ikke ensbetydende med, at man bliver afhængig af appen.

” [...] bare fordi man starter op på det behøver man ikke ende med at egentlig er afhængig i det, fordi der kan jo være alle mulige ting derimellem.”

(bilag E1).

Han fortæller også, at en vane ikke nødvendigvis behøver udvikle sig til en afhængighed, da nogle former for mangeltilstande kan være harmløse, eksempelvis kedsomhed. Som nævnt, ser han sammenhæng mellem TikTok's opbygning og afhængighed og beskriver at *” [...] afhængighed går hånd i hånd med den måde det (TikTok) er skåret på.”* (bilag E1).

I debatten (*dr.dk, 2024*) bliver der beskrevet, hvordan tech-giganterne *” [...] bruger milliarder på at fintune algoritmerne [...]”* (*dr.dk, 2024; bilag D1, M.F.*), som målrettet resulterer i, at børn og unge kontinuerligt vil bruge deres produkt.

” [...] så bruger de simpelthen menneskers følelsesapparat til at misbruge dem på en måde, så vi får en vane, der er en adfærd, vi ikke kan sige nej til.”

(*dr.dk, 2024; bilag D1, I.R.*).

Når der under debatindlægget diskuteres om sociale medier, herunder at TikTok er afhængighedsdannende, er det med henblik på at de firmaer som står bag appen, bevidst er ude på at udnytte børn og unges opmærksomhed.

”Jeg snakker ofte med unge, 14, 15, 16-årige, som så fortæller, at de Egentlig gerne vil bruge mindre tid på de sociale medier. At de går på TikTok, gerne vil være der 5-10 minutter, ender med at være der op til 3 timer.”

(*dr.dk, 2024; bilag D1, A.B.*).

Dette udnytter tech-giganterne, fordi jo mere tid brugeren anvender, jo flere penge kan de tjene på eksempelvis reklamer. Professor i filosofi Vincent Hendricks kommer ind på dette, når de i debatten (*dr.dk, 2024*) snakker om, hvilke reguleringer man kan lave, for at undertrykke den magt tech-giganterne har fået.

”Der er masser af interventioner, man kunne lave, som er meget håndgribelige, og de vil være en relativt stor indskærpen for dem, og det vil betyde noget for deres pengestrøm. And if you wanna hit somebody, hit them on the money.”

(dr.dk, 2024; bilag D1, V.H.).

Derudover diskuterer politiker Birgitte Vind og læge Imran Rashid (*dr.dk, 2024*), hvordan samfundet er blevet indrettet til at fremme afhængighed af skærme. De argumenterer for, at brugen af skærme i folkeskolen har gjort, at børn bliver afhængig, og at der allerede er blevet implementeret vanedannende stimulans i samfundet. Aida Bikic uddyber dette ved at beskrive jo mere tid unge bruger på skærme, desto flere konsekvenser kommer der.

” [...] det mest vanedannende stimulans i samfundet er allerede flyttet ind på børneværelser, klasseværelser, lærerværelser, alle arbejdspladser [...]”

(dr.dk, 2024; bilag D1, I.R.).

”Men vi har jo sådan set fået bygget en folkeskole op hvor man er blevet afhængig af skærmene.” (dr.dk, 2024; bilag D1, B.V.).

”Men man kan tydeligt se på studier over længere tid, jo mere skærmtid, desto flere symptomer.” (dr.dk, 2024; bilag D1, A.B.).

Eksperten er kritisk overfor udtalelsen om, at TikTok er afhængighedsdannende, og vil gerne tage et skridt tilbage, for at se på de omstændigheder TikTok eksistere under. Med dette mener han, at der kan være mange andre forskellige behov, som kan forårsage afhængighed, og at TikTok nærmere er et middel, som bruges til at opfylde dette behov.

” [...] jeg tænker bestemt at det har afhængighedsskabende karakter. Jeg synes bare man er bare nødt til at skille ad med at bare fordi man sidder på sin telefon, så behøver det jo ikke at være dårligt [...] jeg tror man er nødt til at være lidt mere nuanceret omkring det.” (bilag E1).

” [...] jeg tror bare der er sådan lidt, de der nuancer omkring hvad er det præcis der gør afhængighed.” (bilag E1).

I debatten (*dr.dk*, 2024) antyder deltagerne, at det er TikTok, som skaber afhængighed. Der er en enighed om, at de sårbare er ekstra udsatte, og at samfundets digitalisering har gjort det muligt at lave et produkt, som er afhængighedsdannende. Men hvor eksperthen mener, at TikTok's afhængighedsskabende karakter er præget af menneskets mentalitet, mener debatten (*dr.dk*, 2024), at den er præget af et økonomisk udgangspunkt.

”Og det vil gøre, at du vil trække, tror jeg, tæppet væk under en meget, meget stor del af det, der er hovedproblemet. Nemlig, de høster data, og de skaber afhængighed.” (*dr.dk*, 2024; bilag D1, M.B.).

Ydermere er det interessant at eksperthen har stærke holdninger om, at afhængighed hyppigst forekommer hos sårbare individer. Da emnet blev diskuteret, var målgruppen ikke konkretiseres og kan derfor antages, at han her mener, at særligt sårbare individer kan være hvem som helst på tværs af alle aldre. I debatten (*dr.dk*, 2024) fremhæves det tydeligt, at de særligt sårbare individer er børn og unge, blandt andet på grund af deres hjerner ikke er færdigudviklede samt deres udsættelse for skærme fra en tidlig alder i folkeskolerne. Dette kan fortolkes som, at det kun er børn og unge, der kan blive afhængige af TikTok og sociale medier generelt.

” [...] børn og unge har en umoden hjerne. Det, der hedder impuls kontrol, det bliver først færdigudviklet i starten af 20'erne, så rent fysiologisk har de ingen chance for at komme væk.” (*dr.dk*, 2024; bilag D1, A.B.).

Vores ekspert er psykolog og analyserer derfor situationen fra et kognitivt perspektiv. Dette kan fortolkes i sammenhæng med debatindlægget, som fremstår politisk præget, da alle deltagerne ofte har fastlåste holdninger om de diskuterede emner. Yderligere kan dette fortolkes ved at se tilbage på den aktørkortlægning, der blev udarbejdet under metodeafsnittet ANT i tabel 3.3, og de netværker som blev identificeret heraf.

Under kategorien “økonomiske netværker” i tabel 3.3, er der aktører som tech-giganterne, reklamer, influencere, læger, psykologer og politikere. Flere af disse aktører, der er blandt de deltagere i debatten (*dr.dk, 2024*), bidrager til forståelsen om, at TikTok’s afhængighedsskabende mekanismer er udviklet ud fra økonomiske aspekter.

Hvorimod aktører som vaner, trang og sårbarhed, som eksperten uddyber, falder ind under det ”kognitive netværk” i tabel 3.3 defineret som bestående af adfærdsmæssige aktører, er det interessant at bemærke, at debattens aktører hovedsageligt er menneskelige, mens ekspertens fokus primært ligger på de mentale og følelsesmæssige aktører.

9. Diskussion

Dette diskussionsafsnit vil tage udgangspunkt i trin 1, 3 og 6 i TRIN-modellen med henblik på udvalgte teorier, metoder og analyseresultater. Yderligere vil vi vurdere, de svar vi har fået på tværs af vores interviews med henblik på omstændighederne for interviewene. Dette inkluderer eksempelvis relationen mellem interviewer og interviewpersoner samt miljø og troværdighed.

9.1 Trin 1

Som nævnt i metodeafsnittet, handler trin 1 i TRIN-modellen om, hvordan en teknologi virker, herunder dens indre mekanismer og processer. Som det fremgår i analysen, er de hovedsagelige mekanismer vi har fundet, som bidrager til at fastholde brugerens opmærksomhed, det korte videoformat samt den skræddersyede algoritme. Disse to funktioner kan, med udgangspunkt i Hicks law (1952) og mobilitet, argumenteres for at være meget intelligent sammensat. Ifølge Hicks (1952) hypotese, som beskrevet i teoriafsnittet, vil den skræddersyede algoritme gøre valget nemmere for brugeren, da der ikke er meget, de skal forholde sig til, når de bruger appen. Som beskrevet i metodeafsnittet, skal man ikke foretage et valg, når man åbner TikTok, fordi man automatisk kommer ind på sin FYP. Dette kan muligvis også medfører, at en bruger vil foretrække TikTok frem for andre platforme grundet den nemme tilgang. Som Hick (1952) også nævner, så kan usikkerhed påvirke, hvor hurtigt en person handler, og fordi man ikke er i tvivl om, hvad der sker, når man åbner TikTok, reduceres brugerens tvivlsomhed. Hicks law (1952) kan sammenlignes meget akkurat med FRT (Niclas Debois, 16. april, 2024), hvilket yderligere understøtter, at TikTok's format er designet til at være så let anvendelig og intuitiv som mulig.

Ydermere kan Søren Riis' (2012; 2015) bekymringer, om mobilitetens påvirkning på mennesket, afspejles i det korte videoformat. Han udtrykker en kritisk holdning til menneskets tendens til hele tiden at ville have noget nyt, og hvis noget ikke er spændende nok, så er det ikke ens tid værd.

Fordi TikTok har en uendelig mængde indhold, kan brugeren antagelsesvist nemt opfylde deres behov for at finde noget, de synes er nyt og spændende. Ydermere vil brugeren ikke opfatte deres tid som spildt, hvis en video ikke er spændende for dem, fordi de netop er så korte. Debois fra Neurons sammenligner også TikTok med andre sociale medier for at understrege, hvorfor

han mener, at appen er den bedste når det kommer til at fastholde opmærksomhed. Han fortæller eksempelvis, at YouTube kan risikere at miste brugerens interesse, fordi de er tvunget til at se reklamer. Eller på Instagram hvor små ting, som at man skal scrolle forbi kommentarfeltet, og selv vælge det indhold man vil se, være nok til at brugeren føler irritation. Dette kan sammenlignes meget akkurat med Riis' (2012) udtalelse om, at det værste mennesker ved er at spille deres tid.

I følgende afsnit vil vi diskutere den del af analysen som omhandlede de negative konsekvenser, der kan forekomme ved brugen af TikTok.

9.2 Trin 3

Trin 3 i TRIN-modellen handler om utilsigtede effekter, herunder de negative konsekvenser som brugen af TikTok kan medføre, hvilket vi har beskrevet i metodeafsnittet. For at diskutere disse konsekvenser tager vi udgangspunkt i WHO's seks kriterier for en afhængighed (Düring, 2022), Linnets (2021) forventningsteori og vores semi-strukturerede interviews.

På baggrund af vores analyseresultater fra de semi-strukturerede interviews kan vi konstatere, at brugen af TikTok varierer mellem M1, M2 og M3. Fælles for dem var, at de forbandt brugen af TikTok med afslapning og overspringshandlinger. M2 nævnte yderligere, at forventningen om at se en sjov video motiverede ham til fortsat at swipe, og denne forventning af stimulation gjorde platformen endnu mere attraktivt. Resultaterne fra vores målgruppeinterviews er særligt interessante i relation til Linnets (2021) teori, som tidligere beskrevet i teoriafsnittet. Linnet (2021) argumenterer for, at dopaminudløsningen i hjernen sker, når der opstår en forventning om, at en handling vil medføre noget behageligt, fremfor når handlingen finder sted. Ifølge Linnet (2021) kan hans teori anvendes på alle former for afhængighed. Dette giver anledning til en undren om, hvorfor der ikke foreligger en klar definition på afhængighed i forbindelse med TikTok, baseret på vores analyseresultater. Dette synspunkt kan yderligere undersøges ved at inddrage WHO's seks kriterier, som defineret i begrebsafklaringen (Düring, 2022). Både Linnets (2021) teori og WHO's kriterier kan sammenkobles med forventning og dopaminudløsning i tre ud af de seks kriterier, henholdsvis:

- En stærk trang (craving).
- Symptomer i form af abstinenser eller indtagelse for undgåelse af abstinenser.

- Dominerende i forhold til prioritering og tidsforbrug.

(Düring, 2022).

Vores ekspert udtaler, at der skal være en negativ konsekvens, som indebærer en tydelig slag-side, før der kan være tale om en afhængighed (*bilag E1*). Ekspertens synspunkt antyder derfor, at det kun kan betegnes som en afhængighed, hvis det medfører tydelige negative konsekvenser i den afhængiges liv.

Set fra et kritisk synspunkt er der uenighed mellem vores eksperts definition af afhængighed og definitionen WHO (Düring, 2022) præsenterer. WHO (Düring, 2022) konkretiserer ikke specifikke negative konsekvenser ved en afhængighed, udover påvirkning af prioriteringer og tidsfornemmelse.

Ser man på sammenhængen mellem Linnets (2021) teori, WHO's (Düring, 2022) kriterier, vores eksperts synspunkter og de resultater, vi har erhvervet i analysen, er der en relation mellem afhængighed og TikTok. For yderligere at afgøre en sammenhæng, vil vi i det følgende afsnit se på trin 6 i TRIN-modellen og sammenkoble Rogers' (1983) diffusionsteori.

9.3 Trin 6

Trin 6 i TRIN-modellen omhandler, som nævnt i metodeafsnittet, udbredelsen af en teknologi herunder barrierer og drivkræfter. Dette behandles med udgangspunkt i Rogers' (1983) diffusionsteori, som beskrevet tidligere i teoriafsnittet. Man kan argumentere for, på baggrund af overensstemmende svar på tværs af vores undersøgelse, at en af de største drivkræfter for TikTok's udbredelse er det sociale fællesskab. Som nævnt tidligere i diskussionen, er TikTok's skræddersyede algoritme en vigtig funktion for appens evne til at tiltrække brugere, samt udbyder muligheden for at deltage i et fællesskab ud fra personlige præferencer.

Dette er relevant at bemærke i forhold til Rogers' (1983) fem faser for diffusion og specifikt den sidste fase. Som nævnt i teoriafsnittet, er det i den femte og sidste fase, en bruger der endegyldigt beslutter sig for enten at forkaste eller anvende en teknologi, ved at søge bekræftelse hos deres medmennesker. I debatten (*dr.dk, 2024*) fremstår tonen markant negativ, når der bliver snakket om TikTok og sociale medier generelt. Et af de eneste tidspunkter appen bliver omtalt positivt, er når der bliver talt om de fællesskaber, der opstår hos de unge.

*”For der er rigtig mange unge, der bruger det til os at dyrke det sociale, og også
sårbare unge, som udvider deres socialfællesskaber.”*
(*dr.dk, 2024; bilag D1, N.F.S.*).

Så selv når TikTok får omtale for at høste brugerdata og vurderes til at gøre brugerne afhængige, viser det sig, som man kan forvente ud fra Rogers' (1983) model, at så længe der er social anvendelse af appen, vil dens udbredelse ikke sætte farten ned.

Man kan også diskutere TikTok's udbredelse ved at se på dens første iteration; Musical.ly. Ved at se på M1's omtale angående Musical.ly, tegnes der et billede af forskellen på TikTok's omdømme nu, kontra da appen var bekendt som Musical.ly. Hun beskriver den som ”cringe” og ”meget mere 2017 agtigt” (*bilag M1*). Alle tre personer fra vores målgruppeinterviews nævner Musical.ly, mens hverken ekspert eller nogen fra debatten (*dr.dk, 2024*) gør. Dette formodes at være fordi det kun er M1, M2 og M3, som har brugt eller havde kendskab til den, da den stadig var aktuel. Men de ord eller vendinger som bliver brugt af målgruppen, til at beskrive Musical.ly, fremstår meget negativt ladet, og giver derfor et indblik i den sociale omtale, som appen havde. Med udtrykket ”2017 agtigt” antyder M1, at Musical.ly ville være forblevet i 2017, hvis platformen stadig eksisterede.

Man kan derfor argumentere for, at Musical.ly formentlig ville have nået til fjerde fase i Rogers' (1983) model, men den ville ikke nå til femte fase, før den blev udfaset og anset for at være for ”cringe”. Det, som nu er TikTok's største drivkraft, var samtidig Musical.ly's største barriere i forhold til udbredelse. Sættes dette i sammenhæng med Rogers' (1983) observationer, når det kommer til strategier for udbredelse, er der en mulig logisk forklaring på, hvorfor Musical.ly's nederlag blev til TikTok's fordel. Ifølge Rogers (1983) når en teknologi sidder fast i fase fire, implementering, vælger nogle aktører at lave en ”re-invention” (Rogers, 1983, s. 178), hvilket typisk anses positivt blandt brugerne. Man kan antage, at det netop er, hvad der er sket for TikTok, fordi da appen var under navnet Musical.ly, havde den 90 millioner brugere, og da den skiftede til TikTok, steg dette tal med tiden til 500 millioner (*Arifin, 2023*).

Som Jørgensen (2023) også nævner, kan man yderligere inddrage en teknologis utilsigtede effekter, når man skal undersøge dens udbredelse. Konsekvenser ved brugen af TikTok, som eksempelvis vanedannelse, kan bidrage i høj grad til udbredelsen af en teknologi. Målgruppen og ekspert beskriver også, at så snart noget bliver en vane, så begynder anvendelsen at blive ubevidst.

Skal man se på dette ud fra en undren om, hvorvidt TikTok er afhængighedsskabende, kan man argumentere for, at det sociale fællesskab i appen gør, at den opfylder alle faser i diffusionsmodellen og dermed udbredes. Dette kan man også forvente ud fra Riis (2012), da platformen appellerer til den infrastruktur, mobilitet har skabt i vores samfund. Efter sin udbredelse har TikTok vist sig at have nogle utilsigtede effekter. Dens indre mekanismer fører til, at brugerne udvikler vanemæssig tilvænning, hvilket ifølge vores ekspert er det første skridt mod afhængighed.

9.4 Vurdering

Dette afsnit har til formål at vurdere de svar, vi har fået fra vores kvalitative interviews på baggrund af den personlige relation til interviewpersonerne i vores målgruppeinterviews, samt hvilke omstændigheder interviewene blev foretaget under.

Som beskrevet i metodeafsnittet, er vores målgruppeinterviews udelukkende opnået gennem personlige relationer. De personlige relationer har muliggjort afholdelse af interviews under forskellige intime forhold, hvilket har skabt rammerne for en mere åben og ærlig dialog samt en betydelig indvirkning på fyldestgørelsen af de modtagne svar.

Alle tre målgruppeinterviews blev gennemført med familiemedlemmer, hvilket etablerede en forhåndsbestemt tillid mellem interviewer og interviewperson, der adskiller sig fra den dynamik, man ellers kunne forvente mellem fremmede. Både interviewet med M1 og M2 fandt sted på interviewpersonens værelse, siddende på deres seng, hvilket skabte en tryk og personlig atmosfære for samtalerne. Dette bekræfter igen, at miljøet kan have fremmet mere åbne og sårbare svar. Yderligere kan det fremme et mere uformelt interview, hvilket afspejles i det sprog der anvendes:

“Ja også imellem workouts, nu har jeg musikken kørende, men jeg kunne finde på at se TikTok i stedet for. [...] Ja, så i rest, så fyre du bare lige TikTok.”

(bilag M2).

Alternativt kan familierelationen påvirke troværdigheden af interviewet, da dette kombineret med et sårbart emne som afhængighed, kan medføre at interviewpersonen nedtoner sandheden

eller undlader at dele visse informationer. Dette kan skyldes, at interviewpersonen ønsker at opretholde det indtryk, familiemedlemmet har af dem. Dertil havde interviewer en forforståelse for interviewpersonens liv, hvilket afspejles i citatet fra M1.

”For eksempel i dag kan det godt være jeg kommer til at kigge lidt på TikTok i stedet for at lave kemi hele tiden, men det er også fordi jeg først skal op (til en prøve) på tirsdag, eller har det på tirsdag. Så jeg ved jeg har tid.” (bilag M1).

Svaret gives på baggrund af, at interviewer på forhånd har kendskab til, at M1 skal op til en prøve den følgende tirsdag, hvilket illustrerer, hvordan denne forforståelse kan påvirke svarene.

Intervieweren havde på forhånd kendskab til, at M1's eksamensstress også kan have påvirket interviewets forløb. Disse omstændigheder resulterede i et mere kortfattet interview.

I modsætning til interviewet med M1 og M2, var omstændighederne for M3 anderledes. M3 besøgte interviewer og afholdte personlige samtaler forud for interviewet. Da de efterfølgende skulle foretage interviewet, foregik det på sofaen, mens de sad og spiste chokolade. Denne situation fremmede en mere afslappet dialog, idet de allerede havde haft en længere personlig samtale. Den uformelle atmosfære blev yderligere understøttet af, at de spiste under interviewet. Det var samtidig ikke første gang interviewer havde interviewet M3, hvilket resulterede i et mere fyldestgørende interview grundet kendskab til opbygningen af spørgsmålene med henblik på uddybende svar.

Ekspertinterviewet blev etableret gennem en professionel forbindelse i gruppens netværk, som beskrevet i metodeafsnittet. Interviewet blev afholdt i E1's hjem, hvilket resulterede i et mere privat miljø. Hans svar blev derfor præget af hans omgivelser, hvilket kan ses i følgende citat:

“ [...] så spurgte vi ChatGPT om, hvad Garfields ejer hedder. Det kunne de faktisk ikke svare på. [...] det er nemlig sjovt, fordi min dreng på 8, han ved det udmærket [...]” (bilag E1).

Yderligere kan miljøet være en faktor i interviewets varighed i forhold til den oprindeligt planlagte tid. Fra de oprindelige aftalte 30 minutter, endte interviewet med en varighed på 1 time og 15 minutter. Grundet relationen til et gruppemedlem, udviste E1 også en interesse i at give os dybde- og fyldestgørende svar til vores interviewspørgsmål samt videre forskning.

Omstændighederne under de afholdte interviews vurderes til at have stor indflydelse på kvaliteten af svar, grundet forhen eksisterende forståelse mellem interviewer og interviewpersonerne samt muligheden for at tilpasse spørgsmålene, specifikt til den enkelte interviewperson.

10. Konklusion

I dette semesterprojekt har vi undersøgt om TikTok, som et teknologisk artefakt, kan medvirke til udviklingen af en afhængighedsdannende adfærd. Vores undersøgelse har vist, at TikTok, som teknologisk artefakt, kan bidrage til udviklingen af en afhængighedsdannende adfærd gennem flere af TRIN-modellens trin.

TikTok's indre mekanismer bestående af brugertilpasset indhold, herunder uendeligt feed og korte videoer, understøtter vores empiri omkring de adfærdsdannende processer, som opstår i sammenspil med de utilsigtede effekter. De adfærdsdannende mønstre, som udvikles gennem interaktion med det sociale miljø, bidrager til at forstærke de holdninger, som understøtter den hurtige udbredelse.

Vi konkluderer derfor, at TikTok, som teknologisk artefakt, potentielt kan bidrage til udviklingen af afhængighedsdannende adfærd. Udbredelsen af teknologien og dens sammenspil med behovet for konstant tilstedeværelse, understøtter udviklingen af adfærdsmønstre såsom reduceret opmærksomhed, øget behov for øjeblikkelig stimulans og forvrænget evne til langvarig koncentration.

11. Fremadrettet perspektiv

I vores universitetsprojekt har vi undersøgt sammenspillet mellem vanedannelse, afhængighed og TikTok, og det er tydeligt, at emnet rummer en lang række interessante og komplekse problemstillinger.

For at kunne udforske dette emne yderligere fremadrettet, kunne det være værdifuldt at undersøge, hvordan algoritmer og designvalg på sociale medieplatforme, som TikTok, påvirker brugeradfærd. Derudover kunne det være interessant at inddrage neurovidenskabelige perspektiver for yderligere at forstå, hvilke mekanismer der ligger bag vanedannelse og afhængighed i forbindelse med brugen af sociale medier. Desuden kunne det være relevant at undersøge, hvordan forskellige brugergrupper reagerer forskelligt på TikTok, og hvilke konsekvenser det har for deres mentale og fysiske helbred. Gennem disse fremadrettede undersøgelser kan man bidrage med ny viden og indsigt på området og måske endda være med til at udvikle retningslinjer for et mere ansvarligt brug af sociale medier.

Som anført i afgrænsningen, er anvendelsen af ANT et understøttende analyseværktøj i vores fortolkningsanalyse. Skulle denne undersøgelse inspirere til videre forskning, vil det være interessant også at inddrage et økonomisk perspektiv, for yderligere undersøgelse af eventuelle intentioner, som kunne bidrage til problemstillingen TikTok og afhængighed.

12. Litteratur- og referenceliste

- American, P. A. (2013). *Diagnostic and statistical manual of mental disorders (dsm-5®)*. American Psychiatric Publishing.
- Arifin, Y. (2023, 22 april). *The rise of TikTok: From Musical.ly to global phenomenon*. Medium.dk Lokaliseret d. 27. maj på <https://medium.com/@yeasinarifin/the-rise-of-tiktok-from-musical-ly-to-global-phenomenon-e20abdb83199>
- Borup, M., Brown, N., Konrad, K., & Van Lente, H. (2006). The sociology of expectations in science and technology. *Technology Analysis & Strategic Management*, 18(3–4), 285–298. <https://doi.org/10.1080/09537320600777002>
- Brattøy, S. C. S., Rosvoll, Å., & Eines, T. F. (2019). Hyppig bruk av sosiale medier kan gi ungdom psykiske utfordringer. *Sykepleien forskning (Oslo)*, 79774, e-79774. <https://doi.org/10.4220/Sykepleiens.2019.79774>
- Braun, V., & Clarke, V. (2006). *Using thematic analysis in psychology*. *Qualitative Research in Psychology*, 3(2), 77–101. <https://doi.org/10.1191/1478088706qp063oa>
- Brinkmann, S., & Tanggaard, L. (2010a). “Interviewet: Samtalen som forskningsmetode i: *Kvalitative metoder, en grundbog*”. Side 29-53.
- Brinkmann, S., & Tanggaard, L. (2010b). “Kvalitet i kvalitative studier i: *Kvalitative metoder, en grundbog*”. Side 489-499.
- Danmarks statistik. (2023). *NYT: Danmark bruger sociale medier mest i EU*. Lokaliseret d. 8 maj på <https://www.dst.dk/da/Statistik/nyheder-analyser-publ/nyt/NytHtml?cid=46771>
- Den Danske Ordbog, a – (u.å). *FOMO. (begrebsforklaring)*. <https://ordnet.dk/ddo/ordbog?query=fomo>
- Den Danske Ordbog, b – (u.å) *vane (begrebsforklaring)* <https://ordnet.dk/ddo/ordbog?aselect=vane&query=vanedannelse>
- Den Danske Ordbog, c – (u.å). *Afhængighed (begrebsforklaring)* <https://ordnet.dk/ddo/ordbog?query=afh%C3%A6ngighed>
- Dr.dk (2024, 25 april) *Debatten: Skræmfri fremtid?* [tv serie episode]. https://www.dr.dk/drtv/se/debatten_-skaermfri-fremtid_450143

- Düring, S. W. (2022, 30. juni). *Afhængighed og problemskabende forbrug / skadeligt forbrug af medicin eller rusmidler*. Medicin.dk. <https://pro.medicin.dk/Sygdomme/Sygdom/318463>
- Elliott, R., Fischer, C. T., & Rennie, D. L. (1999). *Evolving guidelines for publication of qualitative research studies in psychology and related fields*. *British Journal of Clinical Psychology*, 38(3), 215–229. <https://doi.org/10.1348/014466599162782>
- Gahan, B. (2020, 9 januar). *TikTok is like a casino with no clocks*. Medium.com. <https://medium.com/@brendangahan/tiktok-is-like-a-casino-with-no-clocks-bf8f475534cf>
- Hick, W. E. (1952). *On the rate of gain of information*, *Quarterly Journal of Experimental Psychology*, 4:1, 11-26 DOI: <http://dx.doi.org/10.1080/17470215208416600>
- Jensen, T. E. (2021). *Aktør-netværksteori*. In P. Danholt, & C. Gad (red.), *Videnskab, teknologi og samfund: Introduktion til STS*. Hans Reitzels Forlag.
- Jørgensen, N. (2023) *Digital signatur. En eksemplarisk analyse af en teknologis indre mekanismer og processer*. <https://moodle.ruc.dk/mod/resource/view.php?id=463955>
- Kvålseth, T. O. (2021). *Hick's law equivalent for reaction time to individual stimuli*. *British Journal of Mathematical & Statistical Psychology*, 74(S1), 275–293. <https://doi.org/10.1111/bmsp.12232>
- Landberger, C. (2023, juni 14). *Flere unge læser nyheder på TikTok*. *Politiken*. <https://politiken.dk/kultur/art9394233/Flere-unge-1%C3%A6ser-nyheder-p%C3%A5-TikTok>
- Linnet, J. (2020). *The anticipatory dopamine response in addiction: A common neurobiological underpinning of gambling disorder and substance use disorder?* *Progress in Neuro-Psychopharmacology and Biological Psychiatry*, 98, Artikel 109802. <https://doi.org/10.1016/j.pnpbp.2019.109802>
- Linnet, J. (2021). *Din hjerne snyder dig: hvad forskningen viser om, hvorfor du bliver afhængig, og hvordan du holder op med at være det*. (1. udgave.). Gyldendal.
- Lorentzen, J. [@julieevlorentzen]. (2024, 20 maj). *Let's stop judging how parents choose to feed their kids yeah?* 🙄 [Video]. TikTok. <https://vm.tiktok.com/ZGeXmBE47/>

- Olsen, L. (2023, 18 August). "TikTok-hjerne" kan ødelægge børns koncentrationsevne. 24tech.dk. <https://24tech.dk/nyheder/mennesket-og-teknologi/tiktok-hjerne-kan-oedelaegge-boerns-koncentrationsevne/>
- Riis, S. (2012). *Metafysisk gadekamp: Mobilitet vs. bæredygtighed. I Byen i bevægelse: mobilitet - politik - performativitet* (s. 78-95). Roskilde Universitetsforlag.
- Riis, S. (2015). *A Century on Speed: Reflections on Movement and Mobility in the Twentieth Century*. I R. Rosenberger, & P-P. Verbeek (red.), *Postphenomenological Investigations: essays on Human-Technology Relations* (s. 159-174). Lexington Books.
- Rogers, E. M. (1983) - *Diffusion Of Innovations (Third Edition)* <https://moodle.ruc.dk/mod/resource/view.php?id=465337>
- Rogers, E. M. (2002). Diffusion of preventive innovations. *Addictive Behaviors*, 27(6), 989–993. [https://doi.org/10.1016/S0306-4603\(02\)00300-3](https://doi.org/10.1016/S0306-4603(02)00300-3)
- Sarkar, D. (2022). *Minimising cognitive overload. In Behavioural Science for Quality and Continuous Improvement* (1st ed., pp. 84–91). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781003250517-14>
- Scheel-Krüger, Jørgen. (2017, 3 april) *Dopamin fremmer hjernens belønningstilstand*. Videnskab.dk <https://videnskab.dk/krop-sundhed/dopamin-fremmer-hjernens-beloennings-tilstand/>
- Schraube (2024). *The dilemma of digital distraction, Digitalization and Learning as a Worlding Practice, Why Dialogue Matters*. Ernst Schraube - Routledge, 2024
- Smith, A. E., Maher, C. & Hillier, S. (2023, 7. Juni). *Dette sker i din hjerne, når du forsøger at skabe eller bryde en vane*. Videnskab.dk <https://videnskab.dk/kultur-samfund/dette-sker-i-din-hjerne-naar-du-forsoeger-at-skabe-eller-bryde-en-vane/>
- Sundhedsstyrelsen (2023). *Sociale medier påvirker unges sociale liv og trivsel på godt og ondt*. Lokaliseret d. 8. maj på: <https://www.sst.dk/da/nyheder/2023/Sociale-medier-paavirker-unges-sociale-liv-og-trivsel-paa-godt-og-ondt>
- Thingsted, A. S. (2023, 5 maj) *Topforsker: >>Afhængighed er den moderne pest<<*. Videnskab.dk <https://videnskab.dk/krop-sundhed/topforsker-afhaengighed-er-den-moderne-pest/>

- Thomsen, M., Gammeltoft, S., & Hassel, B. (2024, 4 april). *Dopamin*. Lokaliseret d. 7. maj på: <https://lex.dk/dopamin>
- TikTok for Business. (2021, 22. november). *Relevance is the new reach. Heres the proof!* Tiktok.com. https://www.tiktok.com/business/en-US/blog/why-is-relevance-the-new-reach?redirected=1&attr_source=copy_link&attr_source=copy_link&attr_medium=share&attr_medium=share&attr_campaign=blog&attr_campaign=blog
- Venturini, T. (2010). *Diving in magma: how to explore controversies with actor-network theory*. *Public Understanding of Science (Bristol, England)*, 19(3), 258–273. <https://doi.org/10.1177/0963662509102694>
- Walsham, G. (1995). Interpretive case studies in IS research: nature and method. *European Journal of Information Systems*, 4(2), 74–81. <https://doi.org/10.1057/ejis.1995.9>
- Walsham, G. (2006). Doing interpretive research. *European Journal of Information Systems*, 15(3), 320–330. <https://doi.org/10.1057/palgrave.ejis.3000589>
- Winner, L. (2020). *The Whale and the Reactor: A Search for Limits in an Age of High Technology*. University of Chicago Press.
- World Health Organization (WHO, version 11 - 2022) *ICD-11 for Mortality and Morbidity Statistics* <https://icd.who.int/browse/2024-01/mms/en#590211325>
- World Health Organization. (u.å). *Importance of ICD*. Who.int. <https://who.int/standards/classifications/frequently-asked-questions/importance-of-icd>
- Zhao, A. (2022, 25 maj). *TikTok-amok*. Kforum.dk <https://kforum.dk/article198170k.ece>